

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 61

ALKOHOLSTATISTIKK
1960

Alcohol Statistics 1960

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO 1961

Norges offisielle statistikk, rekke A

Norway's Official Statistics, series A

Rekke A

Stensilert 1961

- Nr.30 Folkemengden i herreder og byer 1. januar 1960 *Population in rural districts and towns*
- 31 Forbruksundersøkelsen 1958 II *Survey of consumer expenditure II*
- 32 Norske sparebanker 1960 *Norwegian savings banks*
- 33 Lønnstilling 1960 for arbeidere i industri og bergverk IV *Wage census for workers in manufacturing and mining IV*
- 34 Sivilrettsstatistikk 1960 *Civil law statistics*
- 35 Tilbakefallsstatistikk 1951 *Statistics on recidivism*
- 36 Lønnstilling 1960 for arbeidere i industri og bergverk V *Wage census for workers in manufacturing and mining V*
- 37 Norske forretningsbanker 1960 *Norwegian commercial banks*
- 38 Lønnsstatistikk for ansatte i varehandel pr. 1. april 1961 *Monthly earnings in wholesale and retail trade*
- 39 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i utenriksfart i mars 1961 *Wage statistics for seamen on ships in ocean transport*
- 40 Politistatistikk 1960 *Crimes investigated by the police*
- 41 Forbruksundersøkelsen 1958 III *Survey of consumer expenditure III*
- 42 Undervisningsstatistikk Kommune- og skoletabeller 1959—60 *Statistics on education*

Statistisk Sentralbyrå utgir dessuten skriftserien Samfunnsøkonomiske studier (SØS). I denne serie offentliggjøres undersøkelser, som ikke er av rent statistisk karakter, bl. a. historiske og analytiske studier utført ved Byråets forskningsavdeling. *The Central Bureau of Statistics also publishes the series «Samfunnsøkonomiske studier» (SØS). This series contains reports on investigations of not merely statistical character, such as historical and analytical studies carried out at the Research Department of the Central Bureau of Statistics.*

Kortere avhandlinger gis i serien «Artikler». *Shorter reports in the series «Artikler».*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende periodiske hefter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following periodical bulletins:*

Statistisk månedshefte *Monthly bulletin of statistics.*

Månedstatistikk over utenrikshandelen *Monthly bulletin of external trade.*

Statistisk ukehefte *Weekly bulletin of statistics.*

Abonnement på disse hefter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. For Statistisk månedshefte er prisen pr. år kr. 15,00, pr. nr. kr. 1,50. Prisen pr. år for Månedstatistikk over utenrikshandelen er kr. 18,00, pr. nr. kr. 2,00. For Statistisk ukehefte er prisen pr. år kr. 20,00, pr. nr. kr. 0,50. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 61

ALKOHOLSTATISTIKK 1960

Alcohol Statistics 1960

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1961

Tidligere utkommet:

Alkoholstatistikk I og II. Forbruk av brændevin, vin og øl i Norge 1814—1909 V nr. 124, 1908—1911 V nr. 199.

Alkoholstatistikk III. Drukkenskapsarrestationer i Norge 1896—1912 VI nr. 63.

Drukkenskapsfirseelser 1913—1915 VI nr. 78, 1916—1917 VI nr. 143.

Alkoholstatistikk 1918—1919 VI nr. 190, 1920—1921 VII nr. 62, 1922—1923 VII nr. 129, 1924—1925 VII nr. 196, 1926—1927 VIII nr. 71, 1928—1929 VIII nr. 124, 1946 X nr. 145, 1947—1948 X nr. 192, 1949—1950 XI nr. 66, 1951—1952 XI nr. 137, 1953 XI nr. 193, 1954 XI nr. 213, 1955 XI nr. 242, 1956 XI nr. 283, 1957 XI nr. 324, 1958 XI nr. 352, 1959 XII nr. 26.

Forbudsavstemningen 18. oktober 1926 VIII nr. 14.

Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken er for årene 1930—1945 trykt i Statistisk årbok og Statistiske Meddelelser.

Forord

«Alkoholstatistikk 1960» gir stort sett samme oppgaver som tidligere årganger over priser, bevillinger, forbruk, forseelser og alkoholistsforsorg siste år.

Arbeidet med alkoholstatistikken har vært ledet av konsulent Idar Møglestue. Publikasjonen er utarbeidd av sekretær Halvor Skraastad.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 7. november 1961.

Signy Aretander

Erik Botheim

Innhold

Oversikt.	Side
Innledning	7
Priser og avgifter på brennevin, vin og øl	7
Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl	9
Kommuner med omsetning av brennevin, vin og øl	9
Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl	10
Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl	11
Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen	14
Hjemmebrenning, smugling, gauking m. v.	15
Drukkenskapsforseelser	16
Den offentlige alkoholistsforsorg	18
Sammendrag på engelsk	20

Tabeller.

I. Kommuner med bevillinger til omsetning av ulike slag rusdrikk pr. 15. juni 1959 og 1960	22
II. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer pr. 15. juni 1960	23
III. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte herreder pr. 15. juni 1960	24
IV. Tilvirking, innførsel og utførsel av etyllalkohol i 1960	30
V. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1956—1960	30
VI. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1953—1960 ..	30
VII. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1953—1960	31
VIII. Konsum av øl i 1953—1960	31
IX. Konsum av brennevin, vin og øl i dobbeltmåned i 1959 og 1960	31
X. Konsum av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler i 1960	32
XI. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl 1953—1960 ..	32
XII. Konsumentenes alkoholutgifter i 1953—1960	33
XIII. Statens alkoholinntekter i 1957—1960	33
XIV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gauking m. v. 1957—1960	34
XV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gauking m. v. i ulike fylker i 1960	34
XVI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1957—1960	35
XVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1957—1960, fylkesvise oppgaver	36
XVIII. Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer i 1957—1960 ..	37
XIX. Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i bygdene fylkesvis i 1957—1960 ..	38
XX. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1960	39
XXI. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i bygdene fylkesvis i 1960 ..	40
XXII. Alkoholmisbrukere meldt til edruskapsnemndene, 1955—1960	41
XXXIII. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruskapsnemndene etter behandlingsmåten, 1955—1960	41
XXIV. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere, 1955—1960 ..	42
XXV. Edruskapsnemndenes utgifter i budsjettårene 1955—56 til 1961	42

Contents

	Page
General survey.	
Introduction	7
Prices and excise duties on spirits, wines and beer	7
Licences for sale and retailing of spirits, wines and beer	9
Municipalities with licences for trading in alcoholic beverages	9
Establishments licensed for sale and serving of spirits, wines and beer	10
Consumption of spirits, wines and beer	11
Consumers' expenditure and government income on alcoholic beverages	14
Illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits	15
Drunkenness	16
Care of alcoholics by the public authorities	18
English summary	20
Tables.	
I. Number of rural municipalities with licences for trading in various kinds of alcoholic beverages 1959 and 1960	22
II. Number of establishments in various towns licensed for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer 1960	23
III. Number of establishments in various rural districts licensed for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer 1960	24
IV. Production, imports and exports of spirits, wines and beer 1960	30
V. Consumption of spirits and wines for technical and medical use in 1956—1960	30
VI. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of spirits in 1953—1960	30
VII. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of wines in 1953—1960	31
VIII. Consumption of beer 1953—1960	31
IX. Consumption of spirits, wines and beer in double-months in 1959 and 1960	31
X. Consumption of spirits, wines and beer in three principal parts of the country in 1960	32
XI. Consumers' average expenditure per litre of spirits, wines and beer in 1953—1960	32
XII. Consumers' expenditure on spirits, wines and beer in 1953—1960	33
XIII. Government income from the sale of alcoholic beverages in 1957—1960	33
XIV. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in 1957—1960	34
XV. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in various parts of the country in 1960	34
XVI. Drunkenness in the various towns 1957—1960	35
XVII. Drunkenness in the rural districts by counties 1957—1960	36
XVIII. Drunkenness per 1 000 population in the various towns, 1957—1960	37
XIX. Drunkenness per 1 000 population in the rural districts, by counties 1957—1960	38
XX. Drunkenness in the various towns in each month 1960	39
XXI. Drunkenness in the rural districts in each month 1960	40
XXII. Persons reported to the boards for the prevention and treatment of alcoholism, 1955—1960	41
XXIII. Number of persons treated by the boards for the prevention and treatment of alcoholism, according to the mode of treatment, 1955—1960	41
XXIV. Patients at institutions for alcoholics owned or licensed by Central government, 1955—1960	42
XXV. Expenditure of the temperance boards, 1955—56 to 1961	42

Oversikt

Innledning.

Den offisielle alkoholstatistikk inneholder oppgaver over tilvirking, innførsel og forbruk av etyllalkohol, alkoholpriser, forbrukernes alkoholutgifter og statens inntekter av alkoholomsetningen, rusdrikkbevillingene, forseelser mot rusdrikklovene, dруккenskapsforseelser og den offentlige alkoholistsforsorg. For årene 1930—1945 ble alkoholstatistikken offentliggjort i Statistiske Meddelelser. I publikasjonen «Alkoholstatistikk 1946» er det imidlertid gitt en del tilbakegående oversikter.

Tilvirking, kjøp, salg og bruk av alkohol er regulert ved en rekke lover og forvaltningsbestemmelser. Denne regulering gir grunnlag for en pålitelig statistikk over lovlig tilvirking og omsetning av alkoholholdige drikkevarer. Det er imidlertid en kjent sak at det blir tilvirket betydelige kvanta alkoholholdige varer i hjemmene, til dels i strid med gjeldende bestemmelser. Omfanget av denne virksomhet kan en naturlig nok ikke få pålitelige oppgaver over.

Oppgavene til alkoholstatistikken blir innhentet fra Finansdepartementet, A/S Vinmonopolet, politimesterne, Statens edruskapsråd og Den Norske Bryggeriforening. Om tilvirkingen av råsprit mottar Byrået oppgavene i liter 100 prosent alkoholstyrke (alkoholliter). De andre kvantumsoppgavene for sprit, brennevin, vin og øl får en oppgitt i vareliter eller kg. Denne publikasjonen gir imidlertid også oppgaver over tilvirking, innførsel, utførsel og forbruk i alkoholliter. Disse kvantumsoppgavene er beregnede tall.

Priser og avgifter på brennevin, vin og øl.

Salgsprisene på brennevin, vin og øl er for en vesentlig del bestemt av statens avgiftspolitik for disse varene. I gjennomsnitt for 1960 utgjorde nesten 65 prosent av prisene på alkoholholdige drikkevarer avgifter til statskassen.

Den 1. februar 1960 ble avgiftsordningen for brennevin og vin lagt om. Brennevinsomsetningsavgiften og tilleggsavgiften på brennevin og vin ble slått sammen til én avgift. Det skal fra denne dato betales omsetningsavgift til statskassen på sprit, brennevin og vin som A/S Vinmonopolet leverer til innenlandsk bruk etter følgende satser:

1. Av brennevin¹⁾ med over 75 volumprosent alkoholstyrke til teknisk eller vitenskapelig bruk ..... 78 prosent
2. Av annet brennevin¹⁾ ..... 64 prosent

¹ I alkoholstatistikken blir brennevin med over 75 volumprosent alkoholstyrke til teknisk eller vitenskapelig bruk betegnet som sprit. Brennevin nyttes bare som betegnelse for drikkevarer.

3. Av sterk vin	47 prosent
4. Av svak og musserende vin.....	26 prosent

Omsetningsavgiften skal beregnes ut fra utsalgsprisene, det vil si på grunnlag av salgspris inklusive avgiftsbeløp.

Den nye beregningsmåten medførte ingen endring i samlet avgift på brennevin. For sterke viner betydde omleggingen en øking i avgiften fra 45 til 47 prosent, mens avgiften på svake viner ble redusert fra 30 til 26 prosent.

Fra 1. februar 1960 ble tollen på originaltappet brennevin redusert fra kr. 5,04 til kr. 2,50 pr. liter. For øl ble avgiftssatsene ikke endret i 1960. Tilvirkingsavgiften for øl i kl. III (eksport- og bokkøl) ble sist satt opp med 10 øre pr. liter fra 1. juli 1959. For de andre klasser har avgiftssatsene vært uforandret siden 1. juli 1956.

Oppgaver over statens inntekter av de forskjellige alkoholavgiftene i 1960 og enkelte tidligere år er stilt sammen i tabell XIII i tabellverket.

Vinmonopolet regulerte utsalgsprisene på brennevin og vin den 1. februar 1960. Prisreguleringen på brennevin gikk i store trekk ut på at utsalgsprisene på de billigste merkene ble satt opp, mens prisene på de dyreste merkene gikk ned. For de billigste merkene utgjorde prisforhøyelsen fra kr. 0,50 til kr. 3,50 pr. $\frac{1}{4}$ flaske. Prisene for de fleste merker utenlandsk hjemmetappet brennevin gikk ned med kr. 1,00 til kr. 9,00 pr. 1/1 flaske, og for originaltappet brennevin ble utsalgsprisene redusert med mellom kr. 7,50 og kr. 26,00 pr. 1/1 flaske. Prisene ble også satt ned på de fleste originaltappede sterke viner og alle utenlandske musserende viner. De svake viner, bortsett fra de aller rimeligste kvalitetene, ble også satt ned i pris.

Tabell 1. Indekstall for utsalgsprisene på alkoholholdige drikkevarer. 1952 = 100.

	Priser i løpende kroner				Priser i 1952-kroner ¹			
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	Brennevin	Vin	Øl	I alt
1955	97	100	102	99	90	93	94	92
1956.....	97	99	108	100	87	89	97	90
1957.....	97	99	115	102	85	87	101	89
1958.....	97	99	116	103	81	83	97	86
1959.....	97	99	117	103	79	80	95	84
1960.....	101	99	119	106	82	80	97	86

¹ Beregnet etter Byråets levekostnadsindeks.

En indeksberegning (se tabell 1) viser at utsalgsprisene på øl gikk opp med gjennomsnittlig 2 prosent fra 1959 til 1960, mens brennevinsprisene økte med 4 prosent i gjennomsnitt.

Indeksene er beregnet med samme vektgrunnlag som Byråets engrosprisindeks, det vil si at omsetningsverdiene i 1952 er nyttet som vekter. For brennevin er indeksen beregnet som et gjennomsnitt av prisene på 12 typiske merker. For vin er vareutvalget noe mindre, det omfatter 7 vinmerker, med en andel av vinsalget i 1952 på ca. 55 prosent. Ølindexen er beregnet som et gjennomsnitt av 1/2-flaskeprisene på øl av de tre skatteklasser.

Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl.

Statistikken over bevillinger til omsetning av rusdrikk gir bare opplysninger om kommunale årsbevillinger (ikke sesongbevillinger) og skjenkebevillinger gitt av Sosialdepartementet til turist- og høyfjellshoteller. Siden hovedregelen er at lagerøl kan omsettes uten salgs- eller skjenkebevilling, gir bevillingsstatistikken ingen opplysninger om tallet på forretninger og bevertningssteder som omsetter alkoholsvakt øl. Når det i kommentarene til tabellene står byer eller herreder med eller uten rusdrikkomsetning, nyttes ordet rusdrikkomsetning i betydningen salg og/eller skjenking av brennevin, vin, eksport- og bakkøl eller pilsener- og baierøl.

Kommuner med omsetning av brennevin, vin og øl.

Pr. 15. juni 1960 ble det omsatt brennevin, vin eller øl i henhold til kommunale årsbevillinger og departementsbevillinger i like mange byer som året før, nemlig i 56 av landets 64 byer (se tabell 2 og tabell I). Av byene med rusdrikkomsetning i 1960 hadde 31 bevillinger for brennevin, vin og alt slags øl, 16 hadde bevillinger for vin og alt slags øl, og 4 byer hadde bevillinger for vin, pilsener- og baierøl. Av de resterende byene hadde 2 omsetning av alt slags øl, mens 3 hadde bevillinger for bare pilsener- og baierøl.

Tabell 2. Kommuner med og uten bevilling for omsetning av brennevin, vin og øl pr. 15. juni.

	Byer				Herreder				I alt			
	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960
Brennevin, vin og alt slags øl	20	21	21	31	47	48	48	49	67	69	69	180
Vin og alt slags øl	23	22	21	16	52	60	62	67	75	82	83	83
Vin, pilsener- og baierøl	4	4	5	4	26	29	28	36	30	33	33	40
Alt slags øl	3	5	6	2	25	24	24	25	28	29	30	27
Pilsener- og baierøl	5	4	3	3	106	107	100	105	111	111	103	108
Ingen rusdrikkbevillinger . . .	11	10	10	8	424	411	417	388	435	421	427	396
I alt	66	66	66	64	680	679	679	670	746	745	745	734

¹ Inkludert en by uten bevilling for omsetning av eksport- og bakkøl.

I 388 herreder var det ingen omsetning av rusdrikk pr. 15. juni 1960. I de herredene som hadde rusdrikkomsetning, var det gitt bevillinger til skjenking av brennevin, vin og alt slags øl i 49. Bevillinger for omsetning av vin og alt slags øl hadde 67 herreder, mens det i 36 herreder ble omsatt vin, pilsener- og baierøl. Av de resterende herredene hadde 25 bevillinger for omsetning av alt slags øl og 105 bevillinger for pilsener- og baierøl. Tallet på herreder i alt med rusdrikkomsetning gikk fra 1959 til 1960 opp fra 262 til 282. I alt 30¹ herreder fikk bevilling for rusdrikkomsetning i 1960, mens 10 herreder mistet bevilling.

I 1960 var snau 2 prosent av bybefolkningen bosatt i byer uten bevillinger for omsetning av rusdrikk. Av landbefolkningen bodde 41 prosent i kommuner uten rusdrikkomsetning. De tilsvarende prosentene for 1959 var henholdsvis 4 og 46.

¹ Medregnet Kragerø.

Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl.

I hele landet var det pr. 15. juni 1960 i alt 4 903 utsalg eller forretninger som hadde rett til å selge rusdrikk. De fleste, nemlig 2 868 hadde rett til salg av alt slags øl, mens 1978 kunne selge pilsener- og baierøl. Resten av utsalgene tilhørte Vinmonopolet, som hadde 53 utsalg for både brennevin og vin og 4 utsalg for bare vin. Av salgsstedene lå 2 509 eller 51 prosent i byene. Alle brennevinsut-salgene, 3 av de 4 vinutsalgene og 80 prosent av de forretningene som solgte alt slags øl, lå i byene. Av salgsstedene for pilsener- og baierøl var byenes andel 8 prosent.

Fra 1959 til 1960 steg tallet på salgssteder for rusdrikk med 157 eller 3 prosent. Det er samme prosentvise stigning som fra 1958 til 1959. Denne øking skyldes i første rekke at det i landkommunene var 124 flere forretninger med rett til salg av øl i 1960 enn året før.

I alt 1785 hoteller, restauranter og kaféer hadde i 1960 bevillinger for skjenking av rusdrikk. Av skjenkestedene hadde nesten 11 prosent både brennevins-, vin- og ølservering, 37 prosent skjenket vin og alt slags øl, og 8 prosent skjenket vin, pilsener- og baierøl. De fleste skjenkestedene i byene — 377 av 726 skjenkesteder — hadde bevillinger for vin og alt slags øl. I bygdene var skjenkebevilling for pilsener- og baierøl mest vanlig, 488 av 1059 skjenkesteder i bygdene hadde slike bevillinger i 1960.

Det var i 1960 i alt 98 flere skjenkesteder enn i 1959, 2 flere i byene og 96 flere i bygdene. Sosialdepartementet hadde pr. 15. juni 1960 gitt bevilling for skjenking av rusdrikk til 89 turist- og høfjellshoteller. Dette var 6 flere enn året før.

Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer og herreder i 1960 framgår av tabellene II og III i tabellverket.

Tabell 3. Salgs- og skjenkesteder¹ for brennevin, vin og øl
pr. 15. juni.

	Salgssteder					Skjenkesteder							
	Brenne- vin og vin	Vin	Alt slags øl	Pils- ener- og baierøl	I alt	Brenne- vin, vin og alt slags øl	Av disse m/ departe- ments- bevilling	Vin og alt slags øl	Av disse m/ departe- ments- bevilling	Vin, pils- ener- og baierøl	Alt slags øl	Pils- ener- og baierøl	I alt
Hele landet													
1957...	46	7	2 628	1 842	4 523	170	71	576	18	133	254	472	1 605
1958...	46	7	2 665	1 882	4 600	175	73	587	17	126	251	509	1 648
1959...	46	7	2 675	2 018	4 746	173	68	619	15	123	245	527	1 687
1960...	53	4	2 868	1 978	4 903	191	73	664	16	147	198	585	1 785
Byer													
1957...	46	6	2 262	84	2 398	99	—	354	4	24	129	79	685
1958...	46	6	2 276	97	2 425	103	1	351	4	22	138	86	700
1959...	46	6	2 300	124	2 476	106	1	366	4	23	135	94	724
1960...	53	3	2 285	168	2 509	119	1	377	5	29	104	97	726
Herreder													
1957...	.	1	366	1 758	2 125	71	71	222	14	109	125	393	920
1958...	.	1	389	1 785	2 175	72	72	236	13	104	113	423	948
1959...	.	1	375	1 894	2 270	67	67	253	11	100	110	433	963
1960...	.	1	583	1 810	2 394	72	72	287	11	118	94	488	1 059

¹ Omfatter salgs- og skjenkesteder med bevillinger gitt av kommunestyret (ekskl. sesongbevillinger) og turist- og høfjellshoteller med departementsbevilling.

Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl.

Av et samlet registrert forbruk av etyllalkohol i 1960 på 40,4 mill. alkohol-liter gikk 30,9 mill. liter til teknisk bruk og vel 0,4 mill. liter til medisinske formål (se tabell V). Det registrerte forbruk av alkoholholdige drikkevarer — alkohol-konsumet — utgjorde i 1960 i alt 9 112 000 liter ren alkohol mot 8 701 000 liter i 1959. Det var en stigning i det registrerte konsum av brennevin, vin og øl på 4,7 prosent fra 1959 til 1960.

Oppgavene over konsumet av brennevin, vin og øl er stilt sammen i tabellene VI, VII og VIII. Enkelte hovedtall framgår også av tabell 4.

Tabell 4. Brennevins-, vin- og ølkonsumet.

	Brennevin		Vin		Øl		I alt
	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 alkohol- liter
1955.....	9 004	3 826	4 079	640	77 614	3 409	7 875
1956.....	9 131	3 875	4 175	646	78 728	3 502	8 023
1957.....	9 289	3 969	4 197	639	78 892	3 494	8 102
1958.....	9 221	3 947	4 037	606	80 829	3 617	8 170
1959.....	9 861	4 218	4 286	641	84 724	3 842	8 701
1960.....	10 449	4 520	4 438	650	87 687	3 942	9 112

Oppgangen i alkoholkonsumet fra 1959 til 1960 var størst for brennevin med 7,2 prosent. For vin og øl¹⁾ utgjorde stigningen i konsumet målt i alkoholliter henholdsvis 1,4 og 2,6 prosent. Den registrerte oppgang fra 1959 til 1960 i konsumet av vin og øl var noe større målt i vareliter, nemlig 3,5 prosent for begge varegrupper.

I tabell 5 er det stilt sammen relative tall til belysning av brennevins-, vin- og ølforbrukets fordeling på varesorter. Tallene er beregnet på grunnlag av oppgaver over forbruket regnet i vareliter.

Sammensetningen av brennevinsforbruket etter de tre hovedgruppene innenlandsk, forskåret og utenlandsk brennevin viser vesentlige endringer fra 1959 til 1960. Storparten (60 prosent) av oppgangen i Vinmonopolets samlede brennevinsomsetning i dette tidsrom skyldes økt salg av utenlandsk brennevin. Salget av denne varegruppen var hele 22 prosent større i 1960 enn foregående år. Også salget av forskåret brennevin var større (7 prosent) i 1960 enn i 1959, mens omsetningen av innenlandsk brennevin viste en svak nedgang. Forskyvningen i sammensetningen av brennevinsalget fra innenlandsk mot forskåret og utenlandsk brennevin har pågått de seks siste år. Av det samlede brennevinsalg i 1954 utgjorde innenlandsk brennevin 64 prosent, mens prosentandelen var 48 i 1960. Omsetningen av innenlandsk brennevin har i denne perioden gått ned med 11,5 prosent, mens salget av forskåret og utenlandsk brennevin har steget med henholdsvis 66 og 75 prosent. Forskyvningen har trolig sammenheng med inntektsutviklingen og Vinmonopolets prispolitikk.

¹⁾ Til omregning fra vareliter til alkoholliter nyttes oppgaver fra Avgiftsdirektoratet over den gjennomsnittlige alkoholprosent i de forskjellige klasser øl. Alkoholstyrken blir beregnet på grunnlag av de målinger Avgiftsdirektoratets kontrollører foretar ved bryggeriene hvert kvartal i året.

Tabell 5. Sammensetningen av brennevins-, vin- og ølforbruket. Relative tall.

	1955	1956	1957	1958	1959	1960
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
Innenlandsk brennevin	60,5	53,9	52,1	52,1	51,1	48,2
Forskåret brennevin	26,2	31,6	32,6	32,5	32,9	33,4
Utenlandsk brennevin	13,3	14,5	15,3	15,4	16,0	18,4
Brennevin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sterk vin	60,0	58,1	55,0	52,8	52,0	48,9
Svak vin	33,1	35,7	38,4	40,7	41,3	44,8
Musserende vin	1,9	1,8	1,8	1,7	1,7	1,8
Norsk fruktvin	5,0	4,4	4,8	4,8	5,0	4,5
Vin i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ekspor- og bokkøl	27,0	28,4	27,7	31,4	27,9	26,9
Pilsener- og baierøl	66,4	65,3	65,5	62,0	65,0	66,1
Landsøl og lagerøl	6,6	6,3	6,8	6,6	7,1	7,0
Øl i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fra 1959 til 1960 gikk omsetningen av sterk vin ned med 2,6 prosent. I samme tidsrom økte salget av både svak vin og musserende utenlandsk vin med 12,5 prosent. Det ble omsatt 7,8 prosent mindre norsk fruktvin i 1960 enn året før. Økingen i vinsalget etter krigen har i første rekke falt på de svake viner. I 1947 ble det omsatt 861 975 liter svak vin, mens det i 1960 ble omsatt 2 023 097 liter. Av det samlede vinsalg i 1960 utgjorde sterk vin 49 prosent, mens prosentandelen for svak vin var 45. Tendensen til overgang fra sterk til svak vin har gjort seg gjeldende siden 1953. Det året utgjorde salget av sterk vin hele 62 prosent og salget av svak vin bare 29 prosent av samlet vinsalg.

Omsetningen av bokk- og eksportøl gikk litt ned fra 1959 til 1960. I samme tidsrom steg omsetningen av pilsener- og baierøl med 5,2 prosent og landsøl og lagerøl med 1,9 prosent. I de senere årene har ølsalget vist en klar tendens til overgang fra eksport- og bokkøl til de lettere ølsortene. Fra 1958 til 1960 gikk konsumet av eksport- og bokkøl ned med 7 prosent, mens forbruket av pilsener- og baierøl steg med 16 prosent og landsøl og lagerøl med 15 prosent.

Restaurantenes og hotellenes skjenking av brennevin utgjør en relativt liten del av det samlede brennevinsforbruk. I 1960 ble 4,3 prosent av de konsumerte brennevinskvanta kjøpt på skjenkestedene, hele 95,7 prosent ble kjøpt i Vinmonopolets utsalg. Over halvparten (51,9 prosent) av de konsumerte kvanta vin ble i 1960, som i de to foregående år, kjøpt i utsalgene. Av det samlede 1960-konsum av øl i skatteklasse II og III ble nesten tre fjerdeparter kjøpt i forretningene.

Restaurant- og hjemmekonsumet av brennevin gikk opp med henholdsvis 4,3 og 6,0 prosent fra 1959 til 1960. Vinkonsumet på skjenkestedene var 3,7 prosent høyere i 1960 enn året før, mens stigningen i hjemmekonsumet var litt mindre (3,4 prosent). Utskjenket kvantum og detaljsalget av øl steg med henholdsvis 4,0 og 3,3 prosent fra 1959 til 1960.

Tabell 6. Konsumet av brennevin, vin og øl prosentvis fordelt på skjenkesteder og utsalg.

	1955	1956	1957	1958	1959	1960
	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.	Pct.
<i>Brennevinskonsum</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	4,5	4,5	4,6	4,6	4,4	4,3
Kjøpt i utsalg	95,5	95,5	95,4	95,4	95,6	95,7
<i>Vin</i> konsum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	55,1	53,5	50,9	48,6	48,0	48,1
Kjøpt i utsalg	44,9	46,5	49,1	51,4	52,0	51,9
<i>Øl</i> konsum (ekskl. alkoholsvakt øl)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kjøpt på skjenkested	27,8	27,9	28,3	27,6	27,8	27,9
Kjøpt i utsalg	72,2	72,1	71,7	72,4	72,2	72,1

Ved vurdering av alkoholkonsumet må en ved siden av konsumerte mengder og konsumets sammensetning også ta i betraktning endringer i befolkningens størrelse og fordeling på aldersklasser. I tabell 7 er stilt sammen oppgaver over konsumet av brennevin, vin og øl pr. innbygger 15 år og over.

Tabell 7. Konsum av brennevin, vin og øl pr. innbygger 15 år og over.¹

	Vareliter			Alkoholliter			
	Brennevin	Vin	Øl	Brennevin	Vin	Øl	I alt
1955.....	3,55	1,61	30,62	1,51	0,25	1,35	3,11
1956.....	3,57	1,63	30,77	1,52	0,25	1,37	3,14
1957.....	3,61	1,63	30,67	1,54	0,25	1,36	3,15
1958.....	3,56	1,56	31,18	1,52	0,23	1,40	3,15
1959.....	3,77	1,64	32,40	1,61	0,25	1,47	3,33
1960.....	3,95	1,68	33,19	1,71	0,25	1,49	3,45

¹ Etter innbyggertallet pr. 1/1 i vedkommende år.

Det gjennomsnittlige alkoholkonsum utgjorde i 1960 i alt 3,45 liter ren alkohol pr. innbygger 15 år og over, mot 3,33 liter året før. I 1953 ble det konsumert 2,75 alkoholliter pr. voksen innbygger. Etter 1953 har konsumet vist en stigende tendens, og i 1960 var konsumet pr. voksen innbygger 25,5 prosent høyere enn i 1953. Stigningen (0,70 alkoholliter pr. voksen innbygger) fra 1953 til 1960 fordeler seg på brennevin og øl med henholdsvis 51,4 og 48,6 prosent.

På grunnlag av oppgaver fra Vinmonopolet og Den Norske Bryggeriforening har byrået regnet ut konsumet av brennevin, vin og øl i følgende tre salgsområder: Oslo salgsområde, Bergen salgsområde og Trondheim salgsområde. Resultatene av beregningene er ført opp i tabell X. En oversikt over avgrensingen av disse områder er gitt i noter til tabellen.

Alkoholkonsumet er vesentlig høyere i Oslo salgsområde enn i Bergen salgsområde, som igjen har større alkoholkonsum pr. innbygger enn Trondheim salgsområde. Tallene for 1960 er for de tre salgsområder henholdsvis 3,26, 1,83 og 1,59 liter ren alkohol pr. innbygger. Brennevinskonsumet var størst i alle tre områdene og vinkonsumet minst. Relativt sett var brennevinskonsumet størst innen Trondheim salgsområde, mens vinkonsumet hadde større relativ betydning i Oslo salgsområde enn i de andre landsdeler. I Bergen salgsområde ble det konsumert mer øl i forhold til det samlede alkoholkonsum enn tilfellet var i de andre salgsområdene.

Konsumet målt i alkoholliter pr. innbygger steg 9,7 prosent fra 1959 til 1960 i Trondheim salgsområde. I Bergen og Oslo salgsområder gikk alkoholkonsumet opp med henholdsvis 3,4 og 2,5 prosent i samme tidsrom.

Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen.

Opgavene over forbrukernes utgifter til brennevin og vin blir gitt av Vinmonopolet. Forbrukernes øluttgifter blir beregnet i Statistisk Sentralbyrå. Beregningene bygger på prisoppgaver innhentet gjennom Byråets priskorrespondenter i 82 byer og industristeder og kvantumsoppgaver fra Avgiftsdirektoratet.

Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i årene 1953—1960 framgår av tabell XI, mens konsumentenes samlede utgifter til alkoholholdige drikkevarer i de samme årene er stilt sammen i tabell XII.

Tabell 8. Statens inntekter og forbrukernes utgifter på omsetningen av sprit, brennevin, vin og øl.

	Statens inntekter			Forbrukernes utgifter ¹			Statens inntekter i prosent av forbrukernes utgifter		
	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt
	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Mill. kr.	Pct.	Pct.	Pct.
1955....	367,7	121,9	489,6	465,8	257,8	723,6	78,9	47,3	67,7
1956....	376,0	134,0	510,0	476,9	276,0	752,9	78,8	48,6	67,7
1957....	376,5	143,3	519,8	496,5	298,4	794,9	75,8	48,0	65,4
1958....	373,4	148,6	522,0	487,8	317,3	805,1	76,5	46,8	64,8
1959....	390,5	154,0	544,5	521,7	334,5	856,2	74,9	46,0	63,6
1960....	435,9	160,0	595,9	570,3	352,9	923,2	76,4	45,3	64,5

¹ Inkl. utgifter til innkjøp av sprit, brennevin og vin til teknisk og medisinsk bruk.

Konsumentenes utgifter til kjøp av brennevin, vin og øl gikk i 1960 opp til et nytt toppnivå på 911,5 mill. kroner.¹) Dette er 66,6 mill. kroner eller 7,9 prosent mer enn i 1959. Utgiftsøkningen fordeler seg på brennevin, vin og øl med henholdsvis 47,1, 1,1 og 18,4 mill. kroner.

¹ Utgifter til innkjøp av sprit, brennevin og vin til teknisk og medisinsk bruk er da ikke regnet med.

Regnet i prosent av det samlede private konsum er utgiftene til alkoholholdige drikkevarer falt betydelig i de siste 12 årene, fra 7,0 prosent i 1948 til 4,7 prosent i 1960.

Fra 1959 til 1960 økte statens alkoholinntekter fra 544,5 til 595,9 mill. kroner, eller med 51,4 mill. kroner (se tabell 8 og tabell XIII). Inntektsøkingen fordelte seg med 45,4 mill. kroner på brennevin og vin, og 6,0 mill. kroner på øl.

Hjemmebrenning, smugling, gauking m.v.

Statistikken over rusdrikklovforseelsene omfatter de vanligste straffbare overtredelser av lov om innførsel og omsetning av brennevin, vin og øl av 5. april 1927 (alkoholloven) og lov om tilvirking og beskatning av brennevin av 15. august 1908 (tilvirkingsloven). En fullstendig fortegnelse over disse lovbruddene er gitt i forspalten til tabell XIV. Oppgavene, som hentes inn fra politiet, gir opplysning om tallet på vedtatte forelegg og fellende dommer. Dersom en sanksjon omfatter mer enn en forseelse, blir den i statistikken telt med i alle de grupper den gjelder.

I alt ble det i 1960 vedtatt 1872 forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gauking og andre overtredelser av rusdrikklovene. Sammenliknet med 1959, som hadde det laveste antall rusdrikklovforseelser registrert i noe år etter krigen, er dette en stigning på 7 prosent. Tallet på rusdrikklovforseelser i 1960 var under halvparten av hva det var i de siste førkrigsårene.

Tabell 9. Vedtatte forelegg og fellende dommer for overtredelser av rusdrikklovene.

	1959			1960		
	Bygder	Byer	Hele landet	Bygder	Byer	Hele landet
Hjemmebrenning	444	106	550	435	105	540
Smugling	63	402	465	69	474	543
Ulovlig omsetning av rusdrikk (gauking)	84	182	266	60	192	252
Misbruk av denaturert sprit	16	156	172	17	119	136
Drikkelag	35	123	158	64	242	306
Andre forseelser	69	71	140	64	31	95
I alt	711	1 040	1 751	709	1 163	1 872

De registrerte tilfellene av smugling av rusdrikk gikk opp fra 465 i 1959 til 543 i 1960, dvs. med 17 prosent. For byene og bygdene utgjorde stigningen henholdsvis 18 og 10 prosent. Tallet på forelegg og dommer for hjemmebrenning sank fra 550 i 1959 til 540 i 1960, eller med snau 2 prosent.

For ulovlige drikkelag ble det registrert nesten dobbelt så mange forseelser som i 1959, henholdsvis 306 og 158. I 1954 og 1956 lå også tallene over 300. Ulovlig innenlandsk omsetning av rusdrikk (gauking) hadde med henholdsvis 266 og 252 straffelte i 1959 og 1960 en nedgang på om lag 5 prosent. Misbruk av denaturert sprit gikk ned 21 prosent fra 172 i 1959 til 136 tilfelle i 1960. Både gauking og misbruk av denaturert sprit er kommet ned på et betydelig lavere nivå enn for 3—4 år siden. Også andre rusdrikklovforseelser viser stor nedgang siste år.

Drukkenskapsforseelser.

Lov av 31. mai 1900 om løsgjengeri, betleri og drukkenskap bestemmer i § 16 at den som blir sett i åpenbart beruset tilstand på et alminnelig beferdet eller for offentlig ferdsel bestemt sted, skal straffes med bøter. I samme lov § 17 heter det: «Den som forsettlig eller uaktsomt hensetter seg i en beruset tilstand, hvorunder han forstyrrer den alminnelige fred og orden eller den lovlige ferdsel eller forelempet eller volder fare for andre, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder». Løsgjengerloven inneholder (§ 19) videre bestemmelser om at den som på grunn av stadig misbruk av alkohol, skaffer seg midler til sin livsførsel ved betleri eller ved forsorgsstønad, skal straffes med fengsel inntil 3 måneder. Den som av samme grunn forsømmer sin forsørgelsesplikt, unnlater å betale bidrag til underhold av hustru, barn eller sitt barns mor, rammes av samme straffebestemmelse. Statistikken over drukkenskapsforseelser omfatter de personer som blir ilagt straff etter disse bestemmelsene (løsgjengerlovens §§ 16, 17 og 19) pluss de personer som får advarsel av politiet for misbruk av alkohol.

Tall som viser drukkenskapsforseelser i 1960 og i en del tidligere år, er stilt sammen i tabellene XVI—XXI. De gir opplysninger om drukkenskapsforseelsene i de enkelte byer, fylkesvise oppgaver over forseelsene i bygdene, oppgaver over hvorledes forseelsene fordeler seg på innenbys (-bygds)-og utenbys (-bygds)-boende og på menn og kvinner, tallet på arrestasjoner for drukkenskap m.v.

Tabell 10. Drukkenskapsforseelser i bygder og byer.

	Oslo	Bergen	Trondheim	Stavanger	Andre byer med brennevinutsalg 1955—60	Byer som fikk brennevinutsalg i 1960	Byer uten brennevinutsalg	Bygder	I alt
1955	12 408	2 649	1 398	1 410	5 964	1 451	2 267	4 341	31 888
1956	12 199	3 428	1 416	1 413	6 068	1 484	2 295	4 418	32 721
1957	11 910	3 300	1 703	1 620	5 896	1 575	2 183	4 219	32 406
1958	12 687	3 778	1 642	1 645	5 581	1 706	2 031	4 098	33 168
1959	13 361	3 903	1 647	1 589	5 749	1 553	1 915	4 116	33 833
1960	12 860	3 287	1 555	1 535	5 258	2 657	2 089	4 463	33 704

I 1960 ble det registrert 33 704 drukkenskapsforseelser. Dette var en ubetydelig nedgang fra foregående år, da det ble registrert 33 833.

For bygdene viser tallet på registrerte drukkenskapsforseelser en oppgang på vel 8 prosent fra 1959 til 1960, mens oppgavene for byene viser en nedgang på nesten 2 prosent. I de byene som fikk brennevinutsalg i 1960, viser forseelses-tallene en oppgang på hele 71 prosent fra året før, mens det var en nedgang på 7 prosent for de byene som hadde brennevinutsalg før 1960. Den markerte stigning i drukkenskapsforseelsene for byene som fikk brennevinutsalg i 1960, avtok noe i løpet av året. I månedene mai — august 1960 ble det i disse byene registrert nesten dobbelt så mange drukkenskapsforseelser som i de samme månedene året før, mens oppgangen fra september — desember 1959 til september — desember 1960 var 62 prosent.

I etterkrigsårene fram til 1951 viste tallet på drukkenskapsforseelser en kraftig nedgang. Etter den tid har ikke forseelsestallet vist noen bestemt utviklingstendens. Flest drukkenskapsforseelser ble i denne perioden registrert i 1953 med 34 985

og færrest i 1955 da det var 31 888. Sammenliknet med 1955 viser oppgavene for 1960 en stigning på nesten 6 prosent i tallet på drukkenskapsforseelser. I Bergen gikk forseelsestallet opp med 24 prosent i denne femårsperioden, mens det var en oppgang på 11 prosent i Trondheim, 9 prosent i Stavanger og snautt 4 prosent i Oslo. Andre byer med brennevinsutsalg før 1960 hadde 12 prosent færre registrerte drukkenskapsforseelser i 1960 enn i 1955. I samme tidsrom økte forseelsestallet for bygdene med 3 prosent. Byer uten brennevinsutsalg hadde i denne perioden en nedgang i registrerte drukkenskapsforseelser på 8 prosent.

For bl. a. å lette en eventuell sammenlikning mellom tallet på drukkenskapsforseelser i ulike geografiske områder er det i tabellene XVIII og XIX stilt sammen oppgaver over drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byene og bygdene fylkesvis for 1957—1960. Enkelte hovedtall er gitt i tabell 11.

Tabell 11. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹.

	Oslo		Andre byer		Byer i alt		Bygder		Hele landet
	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbygdsboende	
1955	27,8	21,6	23,6	11,7	25,3	15,8	1,9	1,3	9,4
1956	27,0	21,0	24,7	12,1	25,7	15,8	1,9	1,3	9,5
1957	26,2	20,4	24,8	12,2	25,4	15,6	1,8	1,2	9,3
1958	27,5	22,0	24,6	12,8	25,8	16,6	1,7	1,2	9,4
1959	28,7	23,5	24,4	12,3	26,1	16,9	1,7	1,2	9,6
1960	27,3	22,4	24,3	11,8	25,5	16,1	1,8	1,3	9,4

¹ Kragerø og Tvedestrand også tatt med under bygdene 1955—1959.

Pr. 1 000 innbyggere ble det i 1960 registrert 9,4 drukkenskapsforseelser. Tallene for de siste 6 år synes å ha stabilisert seg på et nivå omkring 9,5 pr. 1000 innbyggere. For byene og bygdene var tallet på drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere i 1960 henholdsvis 25,5 og 1,8.

I forhold til den hjemmehørende folkemengde ble det registrert vel 14 ganger så mange drukkenskapsforseelser i byene som i bygdene. Det sier seg selv at denne store skilnad ikke kan nyttes som mål på edruelighetsforholdene i byene og bygdene. Mellom by og bygd er det visse institusjonelle skilnader som sikkert har stor betydning for oppgavene over drukkenskapsforseelser. Det tenkes da f.eks. på en slik ting som at «patroljerende konstabler» vel nærmest er et ukjent begrep i bygdene. Dessuten har bygdene en mer glissen bebyggelse og mindre trafikk-tetthet enn byene. Det betyr at en beruset person gjennomgående virker mindre forstyrrende på den alminnelige orden og ferdsel på landsbygda enn i byene. Disse og liknende forhold medfører at en person som blir åpenbart beruset, har større sjanse til å unngå kontakt med politimyndighetene på landsbygda enn tilfellet er i byene.

Den offentlige alkoholistsforsorg.

I hver kommune skal det etter lov om edruelighetsnemnder og behandling av drikkfeldige av 26. februar 1932 være en egen nemnd som har til oppgave å virke for bedre edruskapsforhold og ta seg av drikkfeldige personer. Fra og med 1938 har disse nemnder gitt oppgaver til Statens edruskapsråd. Rådet bearbeider disse opplysningene og publiserer resultatene i en publikasjon med titelen «Sammen- drag av årsmeldingene for edruskapsnemndene og årsmelding for Statens edruskapsråd». Oppgavene i dette avsnitt er innhentet hos Statens edruskapsråd.

Tabell 12. Edruskapsnemndene.

	Tallet på edruskapsnemnder	Tallet på nemnder som har gitt melding om virksomheten	Fordelt på:		
			Nemnder som har hatt alkoholmisbrukere til behandling	Nemnder som har vært i virksomhet på annen måte	Nemnder som ikke har vært i virksomhet
1955.....	744	714	487	138	89
1956.....	744	729	519	121	89
1957.....	744	743	545	130	68
1958.....	743	732	534	115	83
1959.....	743	735	567	109	59
1960.....	732	706	553	88	65

Aktiviteten i edruskapsnemndene har steget sterkt i etterkrigstiden. Av nemnder som har gitt årsmelding, var det i 1946 vel halvparten som ikke hadde vært i virksomhet. I 1960 gikk 9 prosent av svarene fra nemndene ut på at de ikke hadde vært i virksomhet det året. Av de nemndene som Statens edruskapsråd fikk oppgaver fra i 1946, hadde 33 prosent alkoholmisbrukere til behandling, mot 78 prosent i 1960.

I alt ble 14 614 personer meldt til edruskapsnemndene i 1960. Av disse var 96 prosent menn og 4 prosent kvinner. Det er samme fordeling etter kjønn som året før. Sammenliknet med 1959 viser tallet på personer som ble meldt til nemndene i 1960, en nedgang på snuett 18 prosent.

Tabell 13. Alkoholmisbrukere meldt til edruskapsnemndene.

	Tallet på personer meldt til nemndene			Av disse meldt for første gang					
				I alt			25 år og yngre		
	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt
1955	14 254	517	14 771	4 389	223	4 612	871	24	895
1956	13 682	567	14 249	3 465	131	3 596	890	25	915
1957	15 119	566	15 685	4 028	137	4 165	977	29	1 006
1958	16 326	715	17 041	3 984	187	4 171	965	34	999
1959	17 003	724	17 727	4 633	218	4 851	1 098	43	1 141
1960	14 020	594	14 614	3 866	153	4 019	1 020	30	1 050

Av de personene som ble meldt til nemndene i 1960, var 28 prosent ikke tidligere meldt til en edruskapsnemnd. Tilsvarende tall for året før var 27 prosent.

Den alt overveiende del av anmodningene til edruskapsnemndene om inngrep overfor alkoholmisbrukere kommer fra politiet (se tabell XXII). Politiet har i henhold til lov plikt til å gi melding om alle personer som blir ilagt straff for beruselse. Denne meldeplikt omfatter likevel ikke personer som politiet finner at det er åpenbart hensiktsløst å gi nemndbehandling. I 1960 kom 76 prosent av anmodningene fra politiet alene. Ellers kom flest anmodninger fra den drikkfeldiges familie (10 prosent) og fra den drikkfeldige selv (8 prosent). Anmodning om inngrep fra den drikkfeldige selv er blitt mer alminnelig fra år til år. Mens 0,4 prosent av anmodningene i 1946 kom fra de drikkfeldige selv, var tallene i 1955 og 1959 henholdsvis 2,8 og 6,6 prosent.

Ved en nærmere undersøkelse av de innkomne anmodninger om inngrep mot alkoholmisbrukere har edruskapsnemndene i de siste tre årene funnet at ca. 70 prosent av tilfellene egner seg for nemndbehandling. De sakene som blir henlagt av nemndene, gjelder personer som det, etter nemndenes vurdering og gjeldende bestemmelse, ikke er tilstrekkelig grunnlag for inngrep mot, saker der en mangler tilstrekkelige opplysninger og tilfelle som ikke anses egnet til behandling av nemndene. Tallet på personer behandlet av edruskapsnemndene i 1955—1960 og opplysninger om den viktigste behandling disse har fått, er stilt sammen i tabell XXIII.

Edruskapsnemndene behandlet 2 203 eller 18 prosent færre alkoholmisbrukere i 1960 enn året før. I den alt overveiende del av tilfellene besto nemndbehandlingen i å innkalle alkoholmisbrukerne til drøfting av og advaring mot de problemene et fortsatt alkoholmisbruk kan medføre. I 1960 ble advarsel nyttet som den viktigste forholdsregel overfor 65 prosent av de behandlede. En noe strengere foranstaltning ble truffet overfor snautt 11 prosent av de behandlede, de ble etter nemndens beslutning satt under tilsyn (64 prosent av disse ble innlagt i tilsynshjem), mens snautt 8 prosent fikk aversanbehandling. Tvangsinnlegging i kursted er den strengeste form for inngrep mot alkoholmisbrukere som loven under bestemte forutsetninger gir adgang til å bruke. I 1960 fant nemndene å måtte gå til et så avgjørende inngrep overfor 22 drikkfeldige. Nemndene besluttet dessuten, etter å ha innhentet de drikkfeldiges samtykke, å sende 882 personer til kursted. I alt ble således 904 personer besluttet innlagt i kursted for drikkfeldige i 1960. Det tilsvarende tall for 1959 var 966.

English summary

«Alcohol statistics» are statistics relating to production, stocks, export, import and use of ethyl alcohol. The statistics give information concerning licences for sale of alcoholic beverages, prices of and duties on spirituous liquors, wines and beer, the consumers' expenditure on and the State's revenues from alcohol. It is also given figures on infractions of the Intoxicants Act, recorded cases of drunkenness and the activity of the temperance boards. The returns are obtained from the Ministry of Finance, A/S Vinmonopolet, the police authorities, the State Temperance Council and the Norwegian Brewers' Association. No statistics are available concerning the amount of alcohol produced, sold and consumed in connection with home production of wine and beer, illegal distillation and smuggling. The Alcohol statistics only provide a survey of the amount of alcohol produced and sold on a legal basis.

Some price adjustments were made in 1960 in respect of certain brands of spirituous liquors and wines. The general price level of spirituous liquors rose in average 4 per cent from 1959 to 1960, while the price adjustments of wine had no influence on the general price level. In this period the general price level of beer rose 2 per cent.

There were in 1960 57 shops for sale of spirituous liquors and wine. This is 4 shops more than in 1959. From 1959 to 1960 the number of shops selling all kinds of beer rose from 2 675 to 2 868, while shops selling only pilsener and baier beer decreased from 2 018 to 1 978. The number of establishments licensed for serving spirituous liquors rose from 173 in 1959 to 191 in 1960, while the number of establishments licensed for serving wine increased from 742 to 811. The number of establishments serving all kinds of beer decreased from 245 to 198, while the same figure for establishments serving only pilsener and baier beer rose by 58 up to 585 establishments.

In 1960 approximately 9,11 mill. liters pure alcohol were used for private consumption, as compared with approximately 8,70 mill. liters in 1959. This means that the consumption of alcoholic beverages, reckoned in terms of pure alcohol, rose by 4,7 per cent between 1959 and 1960. The consumption per head 15 years and more was 3,45 liters pure alcohol in 1960 and 3,33 in 1959. The figures show an increase in the consumption of spirituous liquors from 1,61 to 1,71 liters per head 15 years and more. For beer the consumption per head rose from 1,47 to 1,49 liters pure alcohol in this period.

Consumers' expenditure on spirituous liquor, wine and beer rose in 1960 to a new peak. The private alcohol bill for the whole year including payment for services rendered by restaurants and waiters, amounted to 912 mill. kroner. This is 67 mill. kroner more than in 1959. The State's revenues from the sale of spirituous liquor, wine and beer rose from 544 mill. kroner in 1959 to 596 mill. kroner in 1960. Approximately 76 per cent of consumers' expenditure on spirituous liquor

and wine went into the State Treasury in 1960. The corresponding figure for beer was 45 per cent.

In 1960 the number of fines and convictions according to the Intoxicants Act was 1872 as compared with 1751 in 1959. For illegal distillation the number of cases decreased 2 per cent, from 550 in 1959 to 540 in 1960. Cases of illegal use of denatured spirit decreased by 21 per cent, but smuggling increased by 17 per cent.

In 1960 33 704 misdemeanours for drunkenness have been reported in the country. Of these 29 241 or 87 per cent occurred in the towns. Compared with 1959 the figures for 1960 show a tendency to stability.

Pursuant to an Act of 26th February 1932 a Temperance Board shall be established in each municipality. The Boards are intended to promote better temperance conditions and to take charge of habitual drunkards. In 1960 a total of 14 614 persons were reported to the boards. Of these, 96 per cent were men and 4 per cent women. The figure 14 614 represents a decrease of 18 per cent from the 1959 figure. 76 per cent of the requests for intervention in respect of alcoholics came in 1960 from the police. Second to these, most of the requests came from the families of the alcoholics (10 per cent) or the alcoholics themselves (8 per cent). Of the persons reported, 10 107 were taken under handling by the boards in 1960 as compared with 12 310 in 1959. In the great majority of cases the handling takes the form of recommending the alcoholic to attend, when the dangers involved in continued abuse of alcohol are pointed out to him. In 1960 such admonition was given in respect of about 65 per cent of the cases. 11 per cent of the persons handled were placed under supervision, and 8 per cent received aversan treatment. The most stringent intervention which the Act allows the boards to take is, under certain circumstances, to have the alcoholics placed in special institutions. In 1960 the boards found it necessary to take such decisive step in 22 cases. Further, they resolved, with the consent of the alcoholics themselves, to send 882 persons to institutions for alcoholics.

Tabell I. Kommuner med bevillinger¹ til omsetning av ulike slag rusdrikk pr. 15. juni 1959 og 1960.

	Byer			Herreder		
	1959	1960		1959	1960	
		Antall	Innbyggere pr. 1/1		Antall	Innbyggere pr. 1/1
Salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	14	² 20	914 651	.	.	-
Salg av brennevin, vin og alt slags øl, skjenking av vin og alt slags øl	4	³ 7	59 995	.	.	-
Salg av brennevin, vin og pilsener- og baierøl, skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	2	1	13 046	.	.	-
Salg av brennevin og vin, skjenking av vin og alt slags øl	-	⁴ 2	22 396			
Salg av alt slags øl, skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	-	-	-	2	4	41 398
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	1	1	7 977	10	11	59 600
Skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	-	-	-	36	34	119 359
Omsetning av brennevin, vin og alt slags øl i alt	21	31	1 018 065	48	49	220 357
Salg og skjenking av vin og alt slags øl	5	2	4 391	-	-	-
Salg av vin og alt slags øl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	-	-	-	-	-	-
Salg av vin og alt slags øl, skjenking av alt slags øl	-	-	-	1	1	5 175
Salg av alt slags øl, skjenking av vin og alt slags øl	10	9	27 003	10	13	147 530
Salg av alt slags øl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	-	-	1	4	34 947
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av vin og alt slags øl	3	2	4 108	22	21	164 597
Skjenking av vin og alt slags øl	2	3	26 140	28	28	99 850
Omsetning av vin og alt slags øl i alt	21	16	61 642	62	67	452 099
Salg og skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	1	2 722	-	-	-
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	3	3	30 584	25	28	178 657
Skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	-	-	3	8	37 903
Omsetning av vin, pilsener- og baierøl i alt	5	4	33 306	28	36	216 560
Salg og skjenking av alt slags øl	1	-	-	2	1	2 361
Salg av alt slags øl, skjenking av pilsener- og baierøl	1	1	7 396	4	5	25 819
Salg av alt slags øl	3	1	1 210	8	8	49 822
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av alt slags øl	-	-	-	3	3	6 321
Skjenking av alt slags øl	1	-	-	7	8	26 620
Omsetning av alt slags øl i alt	6	2	8 606	24	25	110 943
Salg og skjenking av pilsener- og baierøl ...	-	-	-	34	38	189 186
Salg av pilsener- og baierøl	2	1	81	35	36	137 425
Skjenking av pilsener- og baierøl	1	2	6 196	31	31	110 255
Omsetning av pilsener- og baierøl i alt	3	3	6 277	100	105	436 866
Ingen rusdrikkomsetning ⁵	10	8	18 619	417	388	988 061
I alt	66	64	1 146 515	679	670	2 424 886

¹ Omfatter kommunale helårsbevillinger og departementsbevillinger. Byer med detaljsalg av øl fra bryggeri er regnet med blant byer med bevillinger for ølsalg. ² Inkl. Porsgrunn hvor Vinmonopolets utsalg for brennevin og vin vil bli åpnet først i 1961. ³ Inkl. Hammerfest hvor Vinmonopolets utsalg for brennevin og vin ble åpnet 27. juli 1960. ⁴ Inkl. Namsos hvor skjenkebevillingen ikke omfattet eksport- og bokkøl. ⁵ Inkl. kommuner med omsetning av bare alkoholsvakt øl.

Tabell II. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte byer pr. 15. juni 1960.

	Salgssteder					Skjenkesteder						
	Brennevin og vin	Bare vin	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilling	Vin og pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
Halden	—	—	2	11	13	—	11	—	—	—	4	15
Sarpsborg	1	—	33	1	35	—	7	—	—	1	1	9
Fredrikstad	2	—	38	—	40	2	10	—	—	1	—	13
Moss	1	—	56	—	57	1	6	—	—	—	6	13
Son	—	—	4	—	4	—	2	—	—	1	—	3
Hvitsten	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	—	1	—	11	12	—	—	—	3	—	—	3
Oslo	14	—	1341	—	1355	52	184	2	—	55	6	297
Hamar	1	—	36	—	37	8	3	—	—	3	3	17
Kongsvinger	—	1	13	—	14	—	5	—	—	—	1	6
Lillehammer	1	—	1	18	20	1	13	1	—	—	2	16
Gjøvik	1	—	1	22	24	1	4	—	—	—	2	7
Hønefoss	1	—	3	14	18	—	1	—	1	4	—	6
Drammen	2	—	94	—	96	2	10	—	—	9	3	24
Holmsbu	—	—	—	2	2	—	—	—	2	—	—	2
Kongsberg	2	—	5	—	7	1	—	—	4	—	3	8
Svelvik	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Holmestrand	—	1	12	—	13	—	2	—	—	1	—	3
Horten	1	—	32	—	33	3	4	—	—	2	2	11
Åsgårdstrand	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	—	2
Tønsberg	1	—	44	—	45	8	3	—	—	5	2	18
Sandefjord	1	—	3	—	4	4	10	—	—	—	8	22
Larvik	1	2	—	—	1	1	4	—	—	2	4	11
Stavern	—	—	—	5	5	—	3	—	—	—	—	3
Langesund	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Brevik	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Porsgrunn	4	—	23	—	23	1	3	—	—	—	1	5
Skien	1	—	4	4	9	1	6	—	—	2	—	9
Notodden	—	—	2	8	10	—	—	—	—	—	6	6
Risør	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Arendal	1	—	25	—	26	—	6	—	—	—	2	8
Grimstad	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1	2
Kristiansand	1	—	40	—	41	2	6	—	—	6	—	14
Mandal	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	2
Flekkefjord	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Stavanger	2	—	54	—	56	5	1	—	1	—	7	14
Haugesund	—	—	—	42	42	—	—	—	7	—	3	10
Bergen	6	—	276	—	282	11	19	—	1	5	1	37
Florø	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Ålesund	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Molde	—	—	—	3	3	3	1	—	—	—	—	3
Kristiansund	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	2
Trondheim	4	—	118	6	128	10	22	—	—	2	1	35
Levanger	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Steinkjer	—	—	4	—	4	—	1	—	—	—	2	3
Namsos	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1
Brønnøysund	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Mosjøen	1	—	1	—	2	—	1	—	—	—	3	4
Mo	1	—	1	—	2	—	2	1	—	—	3	5
Bodø	1	2	—	—	1	—	2	—	5	1	4	12
Narvik	1	—	—	14	15	1	3	—	—	—	4	8
Svolvær	—	—	4	—	4	—	3	—	—	—	1	4
Harstad	1	—	2	2	5	2	4	—	—	2	1	9
Tromsø	1	2	—	—	1	1	1	—	2	1	3	8
Hammerfest	5	—	1	—	1	—	1	—	1	—	3	5
Vadsø	—	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1
Byer i alt	53	3	2285	168	2509	119	377	5	29	104	97	726

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl, er ikke telt med. ² Detaljsalg av øl fra bryggeri. ³ Departementsbevilling. ⁴ Vinmonopolet er gitt bevilling for salg av brennevin og vin, men utsalget vil først bli åpnet i 1961. ⁵ Utsalg for brennevin og vin åpnet 27. juli 1960.

Tabell III. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1960.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilgning	Vin og pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
Østfold	43	172	215	1	8	—	8	1	11	29
Hvaler	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—
Borge	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2
Skjeberg	27	—	27	—	—	—	—	—	—	—
Berg	—	—	—	—	3	—	—	1	—	4
Rødenes	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Trogstad	—	14	14	—	—	—	—	—	—	—
Spydeberg	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—
Askim	—	—	—	—	—	—	6	—	—	6
Mysen	—	9	9	—	—	—	2	—	—	2
Rakkestad	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Rolvøy	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—
Glemmen	—	31	31	—	—	—	—	—	—	—
Kråkerøy	16	—	16	—	—	—	—	—	6	6
Onsøy	—	26	26	1	1	—	—	—	—	2
Råde	—	13	13	—	—	—	—	—	2	2
Rygge	—	15	15	—	4	—	—	—	—	4
Våler	—	7	7	—	—	—	—	—	—	—
Hobøl	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—
Akershus	217	384	601	—	16	—	15	4	54	89
Vestby	—	13	13	—	1	—	—	2	2	5
Kråkstad	—	5	5	—	—	—	1	—	—	1
Ski	—	15	15	—	—	—	3	—	3	6
Ås	—	9	9	—	—	—	4	—	10	14
Frogn	—	12	12	—	—	—	—	—	—	—
Nesodden	—	28	28	—	—	—	—	—	1	1
Oppegård	18	—	18	—	2	—	1	—	4	7
Bærum	95	—	95	—	7	—	—	2	5	14
Asker	42	1	43	—	6	—	—	—	6	12
Søndre Høland ..	—	7	7	—	—	—	—	—	—	—
Nordre Høland ..	—	14	14	—	—	—	—	—	1	1
Setskog	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Aurskog	—	11	11	—	—	—	—	—	—	—
Blaker	—	9	9	—	—	—	—	—	—	—
Sørum	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Fet	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—
Rælingen	—	16	16	—	—	—	—	—	—	—
Enebakk	—	17	17	—	—	—	—	—	1	1
Lørenskog	—	29	29	—	—	—	—	—	—	—
Skedsmo	—	33	33	—	—	—	—	—	3	3
Lillestrøm	22	6	28	—	—	—	1	—	5	6
Nittedal	24	—	24	—	—	—	—	—	—	—
Gjerdrum	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Ullensaker	—	32	32	—	—	—	—	—	—	—
Nes	—	41	41	—	—	—	—	—	3	3
Eidsvoll	—	38	38	—	—	—	4	—	6	10
Nannestad	16	—	16	—	—	—	1	—	1	2
Hurdal	—	8	8	—	—	—	—	—	2	2
Feiring	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl, er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl
i de enkelte herreder pr. 15. juni 1960.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brenne- vin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Av disse: Departement- bevilling	Vin og pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Hedmark</i>	114	334	448	2	36	—	13	24	49	124
Nes	—	14	14	—	—	—	—	—	1	1
Ringsaker	45	—	45	1	15	—	—	8	1	25
Furnes	—	13	13	1	1	—	—	—	1	3
Vang	16	—	16	—	2	—	—	4	—	6
Løten	—	14	14	—	—	—	—	—	5	5
Romedal	—	20	20	—	—	—	2	—	5	7
Stange	—	26	26	—	4	—	—	1	—	5
Nord-Odal	—	27	27	—	—	—	—	—	—	—
Sør-Odal	—	28	28	—	—	—	—	—	2	2
Eidskog	—	28	28	—	—	—	—	—	4	4
Vinger	—	15	15	—	1	—	—	—	—	1
Brandval	—	20	20	—	—	—	—	—	—	—
Grue	—	21	21	—	1	—	—	—	2	3
Hof	—	11	11	—	—	—	—	1	—	1
Åsnes	—	28	28	—	—	—	2	—	—	2
Våler	—	18	18	—	3	—	—	—	—	3
Elverum	51	—	51	—	7	—	—	7	—	14
Trysil	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Åmot	—	9	9	—	—	—	3	—	1	4
Stor-Elvdal	—	10	10	—	—	—	—	—	15	15
Sollia	2	1	3	—	—	—	—	—	3	3
Ytre Rendal	—	7	7	—	—	—	—	3	—	3
Øvre Rendal	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Engerdal	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Os	—	3	3	—	—	—	—	—	2	2
Tolga	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Tynset	—	9	9	—	2	—	2	—	3	7
Alvdal	—	4	4	—	—	—	1	—	1	2
Folldal	—	6	6	—	—	—	—	—	2	2
<i>Oppland</i>	2	220	222	24	98	4	28	16	96	262
Dovre	—	12	12	1	3	—	—	1	9	14
Lesja	—	9	9	—	2	—	—	—	3	5
Skjåk	—	—	—	—	3	—	—	1	—	4
Lom	—	—	—	2	12	—	—	6	1	21
Vågå	—	—	—	—	5	—	—	—	2	7
Heidal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sel	2	—	2	—	15	3	—	—	9	24
Nord-Fron	—	—	—	3	4	—	—	2	7	16
Sør-Fron	—	—	—	2	7	—	—	—	5	14
Ringebu	—	—	—	—	—	—	7	—	6	13
Øyer	—	—	—	1	7	—	—	3	—	11
Østre Gausdal	—	—	—	2	3	—	—	—	1	6
Vestre Gausdal	—	—	—	—	1	—	—	—	3	4
Fåberg	—	9	9	5	9	—	2	1	—	17
Biri	—	6	6	—	—	—	—	—	3	3
Snertingdal	—	5	5	—	1	—	—	1	—	2
Vardal	—	17	17	—	—	—	—	—	3	3
Østre Toten	—	32	32	—	—	—	—	—	1	1
Eina	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Jevnaker	—	13	13	—	—	—	2	—	1	3
Lunner	—	24	24	—	—	—	—	—	4	4
Gran	—	17	17	—	1	1	2	—	4	7
Brandbu	—	24	24	—	—	—	4	—	6	10

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl
i de enkelte herreder pr. 15. juni 1960.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brenne- vin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Av disse: Departement- bevilling	Vin og pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Oppland (forts.)</i>										
Søndre Land ...	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Fluberg	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Nordre Land ...	—	8	8	—	—	—	2	—	1	3
Torpa	—	8	8	—	—	—	—	—	1	1
Sor-Aurdal	—	1	1	—	—	—	2	—	12	14
Etnedal	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Nord-Aurdal ...	—	26	26	—	—	—	7	—	6	13
Vestre Slidre ...	—	—	—	2	3	—	—	—	—	5
Øystre Slidre ...	—	—	—	—	10	—	—	—	—	10
Vang	—	9	9	5	9	—	—	1	3	18
<i>Buskerud .....</i>	—	334	334	4	34	—	18	20	125	201
Tyrstrand	—	6	6	—	—	—	—	—	1	1
Hole	—	9	9	—	1	—	7	—	6	14
Norderhov	—	38	38	1	4	—	—	8	1	14
Ådal	—	13	13	—	—	—	—	—	7	7
Flå	—	4	4	—	—	—	1	—	5	6
Nes	—	16	16	—	—	—	4	—	12	16
Gol	—	11	11	—	4	—	—	—	14	18
Hemsedal	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
Ål	—	—	—	1	5	—	—	1	5	12
Hol	—	15	15	2	12	—	—	8	4	26
Sigdal	—	19	19	—	—	—	—	—	7	7
Krødsherad ...	—	10	10	—	6	—	—	2	2	10
Modum	—	37	37	—	—	—	2	—	8	10
Øvre Eiker	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9
Nedre Eiker ...	—	28	28	—	—	—	2	—	—	2
Lier	—	35	35	—	—	—	1	—	8	9
Røyken	—	22	22	—	—	—	—	—	6	6
Hurum	—	31	31	—	—	—	1	—	4	5
Ytre Sandsvær..	—	10	10	—	—	—	—	—	2	2
Øvre Sandsvær..	—	10	10	—	—	—	—	—	4	4
Flesberg	—	8	8	—	—	—	—	—	4	4
Nore	—	7	7	—	—	—	—	—	5	5
Uvdal	—	5	5	—	2	—	—	1	2	5
<i>Vestfold .....</i>	139	127	266	—	3	—	13	1	24	41
Strømm	5	—	5	—	—	—	—	1	—	1
Skoger	34	—	34	—	—	—	—	—	4	4
Sande	—	12	12	—	—	—	1	—	—	1
Hof	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—
Botne	—	13	13	—	—	—	—	—	—	—
Våle	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Borre	—	13	13	—	—	—	1	—	1	2
Ramnes	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—
Andebu	—	16	16	—	—	—	—	—	2	2
Stokke	—	20	20	—	—	—	—	—	—	—
Sem	47	—	47	—	—	—	4	—	5	9
Nøtterøy	53	—	53	—	2	—	—	—	—	2
Tjøme	—	18	18	—	—	—	7	—	7	14
Sandar	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tjølling	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Lardal	—	7	7	—	—	—	—	—	3	3

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl
i de enkelte herreder pr. 15. juni 1960.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brenne- vin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Av disse: Departements- bevil- ling	Vin og pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Nordland</i>	14	11	26	1	9	—	4	4	13	31
Bindal.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sandnessjøen...	1	2	3	—	2	—	1	—	1	4
Grane.....	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Hattfjelldal....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nesna.....	1	—	1	—	—	—	1	—	1	2
Hemnes.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Rødøy.....	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Meløy.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Saltdal.....	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Fauske.....	—	2	2	—	—	—	—	—	2	2
Bodin.....	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Hamarøy.....	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Tystfjord.....	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Lødingen.....	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Evenes.....	2	—	2	—	—	—	—	—	1	1
Ankenes.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Hol.....	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Vågan.....	2	—	¹ 3	—	—	—	—	2	—	2
Hadsel.....	—	2	2	—	2	—	—	—	—	2
Sortland.....	3	—	3	—	2	—	—	—	—	2
Andenes.....	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
<i>Troms</i>	—	2	2	—	9	—	—	9	11	29
Kvæfjord.....	—	1	1	—	—	—	—	—	4	4
Sandtorg.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Gratangen.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Lavangen.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Salangen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Øverbygd.....	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Målselv.....	—	—	—	—	2	—	—	—	1	3
Lenvik.....	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Balsfjord.....	—	1	1	—	—	—	—	—	1	1
Tromsøysund...	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Lyngen.....	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Storfjord.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Nordreisa.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Kvænangen....	—	—	—	—	1	—	—	4	—	5
<i>Finnmark</i>	15	5	20	1	6	—	1	—	17	25
Kautokeino....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Alta.....	—	—	—	—	—	—	1	—	3	4
Loppa.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Hasvik.....	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kvalsund.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Nordkapp.....	—	4	4	—	2	—	—	—	2	4
Kistrand.....	1	—	1	—	—	—	—	—	3	3
Karasjok.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tana.....	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Polmak.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sør-Varanger...	12	—	12	1	2	—	—	—	5	8
<i>Bygder i alt</i>	583	1810	2394	72	287	11	118	94	488	1059

¹ Inkl. 1 vintusalg.

Tabell IV. Tilvirking, innførsel og utførsel av etyllalkohol i 1960.

	Tilvirking		Innførsel		Utførsel	
	1 000 vare-liter	1 000 alkohol-liter	1 000 vare-liter	1 000 alkohol-liter	1 000 vare-liter	1 000 alkohol-liter
Sprit	¹ 26 618	25 553	8 522	8 181	722	693
Brennevin.....	.	.	2 747	1 503	36	15
Vin	² 203	31	4 526	636	0,3	—
Øl.....	89 278	4 022	23	1	1 614	81
Eksport- og bokkøl	24 527	1 383	³ 14	} 1	928	52
Pilsener- og baierøl	58 668	2 499	9		684	29
Lagerøl	6 083	140	—		2	—
I alt	.	29 606	.	10 321	.	789

¹ Av dette var 3 017 000 liter potetråsprit. ² A/S Vinmonopolets omsetning av norsk fruktvin.
³ Av dette 9 823 liter porter.

Tabell V. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1956—1960. Alkohol-liter.

	1956	1957	1958	1959	1960
Sprit til teknisk bruk....	19 104 432	21 352 846	23 294 462	24 869 713	30 843 044
Brennevin til teknisk bruk	13 446	12 525	9 444	9 571	11 030
Vin til teknisk bruk	2 275	2 238	1 573	1 705	1 177
Sprit, brennevin og vin til teknisk bruk	19 120 153	21 367 609	23 305 479	24 880 989	30 855 251
Sprit til medisinsk bruk..	535 215	488 312	456 827	455 174	437 860
Brennevin til medisinsk bruk	3 821	3 108	2 308	1 835	1 698
Vin til medisinsk bruk...	1 953	1 671	1 116	604	515
Sprit, brennevin og vin til medisinsk bruk	540 989	493 091	460 251	457 613	440 073

Tabell VI. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1953—1960. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg av:			Av dette:		Innenlandsk forbruk av brennevin som drikkevarer	
	innenlandsk brennevin	forskåret brennevin ¹	utenlandsk brennevin	solgt på skjenkestedene	solgt direkte til konsument	Vareliter	Alkohol-liter
1953.....	5 105 000	2 482 008	1 025 551	380 172	7 997 603	8 377 775	3 392 109
1954.....	5 861 812	2 165 365	1 130 220	395 133	8 529 608	8 924 741	3 658 973
1955.....	5 588 060	2 424 698	1 227 815	406 036	8 598 221	9 004 257	3 826 260
1956.....	5 085 280	2 978 478	1 364 189	410 860	8 720 548	9 131 408	3 875 096
1957.....	4 998 262	3 123 850	1 467 222	422 881	8 865 800	9 288 681	3 969 132
1958.....	4 954 848	3 091 740	1 460 687	420 694	8 800 651	9 221 345	3 946 746
1959.....	5 192 664	3 350 000	1 622 719	432 864	9 427 649	9 860 513	4 217 415
1960.....	5 185 593	3 596 562	1 982 198	451 347	9 997 609	10 448 956	4 519 650

¹ Utenlandsk brennevin blandet med norsk sprit.

Tabell VII. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1953—1960. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg ¹ av:				Av dette:		Innenlandsk forbruk av vin som drikkevare	
	sterk vin	svak vin	muss. vin	norsk fruktvin	solgt til skjenkesteder	solgt direkte til konsument ¹	Vareliter	Alkohol-liter
1953....	2 492 220	1 162 653	81 116	264 399	2 220 999	1 718 534	3 939 533	629 000
1954....	2 518 845	1 307 649	77 201	225 192	2 291 741	1 777 445	4 069 186	642 689
1955....	2 487 126	1 372 511	77 766	206 438	2 246 197	1 833 142	4 079 339	639 987
1956....	2 464 353	1 515 349	76 876	187 988	2 233 717	1 940 883	4 174 600	646 357
1957....	2 345 729	1 637 387	79 263	205 045	2 137 628	2 059 248	4 196 876	638 646
1958....	2 170 517	1 671 220	69 089	196 544	1 960 076	2 077 047	4 037 123	606 589
1959....	2 267 531	1 800 589	74 758	219 826	2 058 101	2 227 616	4 285 717	641 374
1960....	2 208 068	2 023 097	84 199	202 687	2 134 132	2 304 181	4 438 313	649 984

¹ Privatimportert vin er regnet med. I 1959 og 1960 ble det av private importert henholdsvis 26 742 og 34 758 liter vin.

Tabell VIII. Konsum av øl i 1953—1960.

	1 000 vareliter					1 000 alkoholliter				
	Eksport- og bakkøl	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl	I alt	Av dette		Eksport- og bakkøl	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl	I alt
					Levert skjenkesteder	Levert forretn. og utsalg				
1953	19 743	42 615	4 805	67 163	..	..	1 027	1 747	101	2 875
1954	19 596	43 372	4 648	67 616	19 566	48 050	1 039	1 822	102	2 963
1955	20 991	51 500	5 123	77 614	21 401	56 213	1 133	2 163	113	3 409
1956	22 344	51 382	5 002	78 728	21 763	56 965	1 229	2 158	115	3 502
1957	21 843	51 641	5 408	78 892	22 140	56 752	1 201	2 169	124	3 494
1958	25 377	50 156	5 296	80 829	22 200	58 629	1 447	2 056	114	3 617
1959	23 652	55 105	5 967	84 724	23 381	61 343	1 343	2 364	135	3 842
1960	23 613	57 993	6 081	87 687	24 314	63 373	1 332	2 470	140	3 942

Tabell IX. Konsum av brennevin, vin og øl i dobbeltmåneder i 1959 og 1960. 1 000 alkoholliter.

	1959				1960			
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	Brennevin	Vin	Øl	I alt
Januar—Februar ..	564	82	444	1 090	606	84	455	1 145
Mars—April	688	102	590	1 380	729	103	615	1 447
Mai—Juni	665	114	765	1 544	701	116	783	1 600
Juli—August	701	106	790	1 597	771	106	767	1 644
September—Oktob.	677	101	598	1 376	720	101	610	1 431
November—Des....	923	136	655	1 714	993	140	712	1 845
I alt	4 218	641	3 842	8 701	4 520	650	3 942	9 112

Tabell X. Konsum av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler i 1960.

	Solgt på eller levert til skjenkesteder	Solgt i utsalg eller levert til forretn.	I alt		Pr. innbygger ¹			
			Vareliter	Alkohol-liter	Solgt på eller levert til skjenkesteder	Solgt i utsalg eller levert til forretn.	I alt	
							Vareliter	Alkohol-liter
	1 000 l	1 000 l	1 000 l	1 000 l	l	l	l	l
Oslo salgsområde ²								
Brennevin.....	359	6 782	7 141	3 066	0,19	3,52	3,71	1,59
Vin	1 605	1 774	3 379	490	0,83	0,92	1,75	0,25
Øl.....	16 854	44 100	60 954	2 746	8,74	22,88	31,62	1,42
Bergen salgsområde ³								
Brennevin.....	38	1 547	1 585	680	0,05	1,99	2,04	0,87
Vin	257	275	532	78	0,33	0,35	0,68	0,10
Øl.....	3 616	11 595	15 211	667	4,65	14,91	19,56	0,86
Trondheim salgsomr. ⁴								
Brennevin.....	54	1 669	1 723	774	0,06	1,93	1,99	0,89
Vin	272	255	527	82	0,31	0,30	0,61	0,09
Øl.....	3 844	7 678	11 522	529	4,44	8,88	13,32	0,61

¹ Etter folketallet pr. 1/1 1960. ² Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og 5 herreder i Møre og Romsdal. ³ Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Ålesund og 24 herreder i Møre og Romsdal. ⁴ Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms, Finnmark, Molde, Kristiansund og 32 herreder i Møre og Romsdal.

Tabell XI. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl 1953—1960.

	Kr. pr. vareliter						Kr. pr. alkoholliter		
	Brennevin	Vin	Øl				Brennevin	Vin	Øl
			Ekspert- og bokk-	Pilsener- og baier-	Lager-	I alt			
1953.....	37,00	29,08	4,30	2,93	1,77	3,25	91,39	182,00	75,92
1954.....	36,58	28,76	4,49	3,04	1,82	3,37	89,22	182,08	77,02
1955.....	37,61	28,41	4,48	3,00	1,83	3,32	88,50	181,10	75,62
1956.....	38,20	27,85	4,69	3,15	1,88	3,51	90,01	179,90	78,81
1957.....	39,09	29,07	5,08	3,42	1,98	3,78	91,49	191,01	85,40
1958.....	39,15	28,46	5,11	3,52	2,07	3,93	91,46	189,60	87,73
1959.....	39,39	28,46	5,27	3,58	2,08	3,95	92,10	190,16	87,07
1960.....	41,69	27,72	5,41	3,66	2,14	4,02	96,37	189,30	89,52

Tabell XII. Konsumentenes alkoholutgifter i 1953—1960.

	1 000 kroner				Kroner pr. innbygger 15 år og over ¹			
	Brenne- vin ²	Vin ²	Øl	I alt ²	Bren- nevin ²	Vin ²	Øl	I alt ²
1953.....	309 996	114 556	218 300	642 852	123	46	87	256
1954.....	326 471	117 022	228 200	671 693	130	46	90	266
1955.....	338 607	115 902	257 800	712 309	133	46	101	280
1956.....	348 812	116 279	276 000	741 091	136	46	108	290
1957.....	363 128	121 989	298 400	783 517	141	48	116	305
1958.....	361 012	114 899	317 321	793 232	139	44	123	306
1959.....	388 448	121 964	334 536	844 948	149	46	128	323
1960.....	435 607	123 046	352 891	911 544	165	47	133	345

¹ Etter innbyggertallet pr. 1/1 i vedkommende år. ² Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med.

Tabell XIII. Statens alkoholinntekter i 1957—1960. 1000 kr.

	1957	1958	1959	1960 ¹
Tilvirkingsavgift av brennevin	17 666	17 520	18 044	18 671
Fruktvinavgift.....	139	136	151	149
Toll av brennevin	6 141	5 040	5 581	5 818
Toll av vin	2 421	2 277	2 409	2 597
Brennevinsomsetningsavgift (25 pct.)	36 494	36 215	38 851	} ⁴ 310 474
Tilleggsavgift	252 472	249 161	267 795	
Avgift av sprit til medisinsk bruk	—	—	—	—
Alminnelig omsetningsavgift	19 115	18 741	20 117	⁵ 49 543
Overskott av A/S Vinmonopolets drift	20 000	21 700	20 000	23 000
Statsskatt og alderstrygd (A/S Vinmonopolet) ...	14 454	14 705	10 341	15 500
Avgift etter rusdrikklovens ² § 33	6 486	6 793	6 070	9 000
Avgift av bevilling til salg ³ og skjenking	1 109	1 131	1 098	1 156
Inntekter av brennevins- og vinomsetningen	376 497	373 419	390 457	435 908
Tilvirkingsavgift av øl	103 525	107 427	111 321	115 607
Toll av øl	21	9	32	46
Alminnelig omsetningsavgift	20 799	21 965	22 873	23 924
Skjenkeavgift.....	18 955	19 155	19 787	20 458
Inntekter av olomsetningen	143 300	148 556	154 013	160 035
Statens samlede inntekter av brennevins-, vin- og olomsetningen	519 797	521 975	544 470	595 943

¹ Foreløpige tall. ² Skal delvis anvendes til helseformål i kommunene, etter Stortingets nærmere bestemmelser. ³ Inkl. bevillingsavgifter til kommunene for vin og øl. ⁴ Fra 1. februar 1960 er omsetningsavgift på brennevin og tilleggsavgiften på brennevin og vin slått sammen til én avgift «Omsetningsavgift på brennevin og vin». ⁵ 10 prosent alminnelig omsetningsavgift ble før 1. februar 1960 beregnet av utsalgspris eksklusive tilleggsavgift. Etter 1. februar 1960 beregnes den av utsalgspris inklusive alle avgifter.

Tabell XIV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gaucking m. v. 1957—1960.

	1957	1958	1959	1960		
				Byer	Bygder	I alt
Hjemmebrenning (§§ 2, 17 i tilvirkningsl. ¹ og §§ 53, 54 i alkoholl. ²)	578	527	550	105	435	540
Smugling (§§ 47—52 ²)	396	353	465	474	69	543
Gauking (§ 47, 1. ledd ²)	370	330	266	192	60	252
Sprit og brennevin	308	268	239	174	43	217
Essenser	4	11	—	—	1	1
Vin, øl og sats	58	51	27	18	16	34
Skjenking eller fortæring ved for- samlingshus m. v. (§62 ²)	57	64	54	14	36	50
Drikkelag (§ 65 ²)	164	221	158	242	64	306
Fortæring av medbrakt brennevin m. v. på bevertningssteder (§ 66 ²)	93	77	82	17	26	43
Fortæring av brennevin m.v. i foreninger o.l. (§ 67 ²)	—	3	3	—	1	1
Reseptmisbruk (§§ 2, 4, 5, 1. ledd og § 6 i lov av 30. november 1923)	2	3	1	—	1	1
Misbruk av denaturert sprit (§ 7 jfr. § 8 i lov av 4. juni 1954)	327	187	172	119	17	136
Renaturering eller drikk	267	160	148	102	16	118
Salg	6	5	5	—	1	1
Besittelse	54	22	19	17	—	17
I alt	1 987	1 765	1 751	1 163	709	1 872

¹ Lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brænnevin m.v. av 15. august 1908.

² Lov om innførsel og omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl av 5. april 1927.

Tabell XV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gaucking m. v. i ulike fylker i 1960.

	Hjemmebrenning		Smugling		Gaucking		Misbruk av denaturert sprit		Drikkelag		Andre rusdrikk-forseelser	
	Byg-der	By-er	Byg-der	By-er	Byg-der	By-er	Eyg-der	By-er	Byg-der	By-er	Byg-der	By-er
Østfold	12	2	3	8	1	14	3	7	6	65	—	1
Akershus	54	—	1	—	6	—	2	—	5	—	7	—
Vestfold	7	7	7	3	1	—	—	5	9	9	1	2
Oslo	—	45	—	143	—	50	—	87	—	2	—	1
Buskerud	23	1	—	—	7	1	1	1	—	—	2	3
Hedmark	66	—	—	—	8	5	—	2	1	—	11	—
Oppland	20	—	—	—	6	—	—	—	2	—	7	—
Telemark	16	—	12	3	3	—	1	—	4	13	—	—
Aust-Agder	7	1	2	2	2	—	2	2	—	4	4	—
Vest-Agder	1	—	1	19	—	13	2	1	—	10	2	7
Rogaland	7	3	14	97	5	73	—	4	5	102	6	5
Hordaland	3	—	9	—	2	—	—	—	26	—	6	—
Bergen	—	—	—	112	—	12	—	—	—	10	—	—
Sogn og Fjordane	14	3	5	—	—	—	—	—	1	—	1	—
Møre og Romsdal	26	16	1	36	2	20	—	2	—	1	3	1
Sør-Trøndelag	16	16	—	6	5	—	2	6	—	19	7	2
Nord-Trøndelag	36	2	—	1	4	—	1	—	—	—	3	3
Nordland	50	—	3	43	3	—	—	—	—	—	1	1
Troms	41	1	—	1	1	2	3	1	—	1	1	1
Finmark	36	8	11	—	4	2	—	1	5	6	2	4
I alt	435	105	69	474	60	192	17	119	64	242	64	31

Tabell XVI Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1957—1960.

	1957	1958	1959	1960	Av disse forseelser begått av:				Forse- elser i 1960 med arresta- sjon
					innen- bys- boende	uten- bys- boende	menn	kvinn- er	
Halden	177	151	205	221	95	126	218	3	213
Sarpsborg ¹	230	542	406	528	228	300	521	7	324
Fredrikstad	830	731	640	619	260	359	601	18	585
Moss	433	406	362	318	204	114	303	15	311
Son	12	7	2	2	1	1	2	—	2
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drobak	21	22	25	23	10	13	23	—	14
Oslo ²	11 910	12 687	13 361	12 860	10 575	2 285	11 603	1 257	11 949
Hamar	250	172	237	217	78	139	214	3	212
Kongsvinger	28	40	31	56	3	53	56	—	54
Lillehammer	139	134	134	120	18	102	116	4	108
Gjøvik	153	93	109	105	39	66	105	—	80
Hønefoss ³	81	84	103	209	42	167	205	4	208
Drammen	554	555	658	480	142	338	459	21	480
Holmsbu	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kongsberg	155	160	172	159	43	116	158	1	154
Svelvik	—	2	2	2	2	—	2	—	1
Holmestrand	53	43	34	37	11	26	36	1	30
Horten	304	303	333	265	117	148	264	1	249
Åsgårdstrand	7	9	7	7	1	6	7	—	7
Tønsberg	440	461	392	534	246	288	512	22	445
Sandefjord	216	202	263	173	56	117	166	7	167
Larvik	231	198	246	180	68	112	175	5	171
Stavern	21	9	10	6	2	4	6	—	5
Langesund	10	9	10	3	3	—	3	—	1
Stathelle	1	3	2	2	—	2	2	—	2
Brevik	15	13	23	23	9	14	22	1	17
Porsgrunn	316	251	234	329	68	261	321	8	329
Skien ³	461	397	367	691	300	391	673	18	686
Notodden	176	162	173	170	99	71	169	1	140
Risør	22	12	17	14	5	9	14	—	12
Arendal ³	271	188	196	311	97	214	308	3	299
Grimstad	40	30	19	50	5	45	49	1	37
Lillesand	16	11	22	5	2	3	5	—	1
Kristiansand	914	820	893	766	318	448	753	13	764
Mandal	87	110	100	120	66	54	119	1	55
Farsund	10	19	31	25	10	15	25	—	20
Flekkefjord	42	41	25	26	7	19	26	—	19
Egersund	43	51	62	55	25	30	55	—	29
Sandnes	118	101	82	141	12	129	140	1	131
Stavanger	1 620	1 645	1 589	1 535	1 003	532	1 439	96	1 509
Skudeneshavn	21	61	7	8	6	2	8	—	4
Kopervik	54	35	33	16	3	13	16	—	13
Haugesund	279	244	203	231	203	28	229	2	222
Bergen	3 300	3 778	3 903	3 287	1 990	1 297	3 086	201	3 264
Florø	57	79	43	18	1	17	18	—	15

Merknad: Byer med sperret skrift hadde brennevinutsalg pr. 31. desember 1960.

¹ Fikk brennevinutsalg fra 9. mai 1960. ² 1958-oppgavene for Oslo delvis beregnet på grunn av politistreiken 1.—8. januar. ³ Fikk brennevinutsalg fra 2. januar 1960.

Tabell XVI (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1957—1960

	1957	1958	1959	1960	Av disse forseelser begått av:				Forse- elser i 1960 med arresta- sjon
					innen- bys- boende	uten- bys- boende	menn	kvinn- er	
Ålesund	349	342	347	333	150	183	332	1	321
Molde	78	53	37	47	12	35	47	—	46
Kristiansund ¹	289	205	181	335	201	134	332	3	302
Trondheim	1 703	1 642	1 647	1 555	960	595	1 456	99	1 446
Levanger	27	21	19	15	7	8	15	—	3
Steinkjer	24	22	37	38	14	24	38	—	9
Namsos ²	27	26	35	39	22	17	39	—	26
Brønnøysund	4	7	4	3	—	3	3	—	2
Mosjøen ²	74	64	42	79	41	38	77	2	66
Mo ²	95	80	102	252	113	139	252	—	177
Bodø	119	175	203	172	69	103	172	—	130
Narvik	454	486	478	452	159	293	447	5	425
Svolvær	25	34	29	30	3	27	30	—	30
Harstad	220	239	191	237	28	209	237	—	186
Tromsø	484	446	438	461	180	281	447	14	350
Hammerfest ³	47	120	121	213	61	152	213	—	184
Vardø	37	28	32	25	13	12	24	1	11
Vadsø	13	9	8	8	6	2	8	—	5
Byer i alt	28 187	29 070	29 717	29 241	18 512	10 729	27 401	1 840	27 057
Byer med brennevin- salg 1957—1960	24 429	25 333	26 249	24 495	16 553	7 942	22 713	1 782	22 985
Byer som har fått bren- nevinutsalg i 1960 ...	1 575	1 706	1 553	2 657	1 105	1 552	2 620	37	2 272
Byer uten brennevin- salg 1957—1960	2 183	2 031	1 915	2 089	854	1 235	2 068	21	1 800

¹ Fikk brennevinutsalg fra 20. mai 1960. ² Fikk brennevinutsalg fra 23. mai 1960. ³ Fikk brennevinutsalg fra 27. juni 1960.

Tabell XVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene¹ i 1957—1960, fylkesvise oppgaver.

	1957	1958	1959	1960	Av disse forseelser begått av:				Forse- elser i 1960 med arresta- sjon
					innen- bygds- boende	uten- bygds- boende	menn	kvinn- er	
Østfold	354	417	392	461	326	135	452	9	274
Akershus	799	726	657	792	570	222	760	32	508
Hedmark	295	242	300	293	248	45	291	2	144
Oppland	195	201	194	176	123	53	174	2	40
Buskerud	198	173	228	180	86	94	179	1	160
Vestfold	203	222	198	227	128	99	219	8	190
Telemark	261	260	221	293	177	116	289	4	160
Aust-Agder	136	114	164	152	79	73	150	2	105
Vest-Agder	166	228	215	212	123	89	210	2	159
Rogaland	293	227	323	262	203	59	262	—	133
Hordaland	316	358	339	396	311	85	391	5	190
Sogn og Fjordane	136	154	105	102	80	22	102	—	40
Møre og Romsdal	88	82	108	87	71	16	87	—	20
Sør-Trøndelag	144	150	151	153	85	68	142	11	86
Nord-Trøndelag	105	84	87	106	77	29	106	—	22
Nordland	158	133	118	117	96	21	116	1	19
Troms	137	114	118	130	70	60	126	4	43
Finnmark	235	213	198	324	224	100	321	3	180
I alt	4 219	4 098	4 116	4 463	3 077	1 386	4 377	86	2 473

¹ Kragerø og Tvedestrand er også i 1957—1959 tatt med under bygdene.

Tabell XVIII. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹ i de enkelte byer i 1957—1960.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960
Halden	17,8	15,5	20,8	22,2	8,1	7,9	10,0	9,5
Sarpsborg ²	17,3	40,5	30,3	39,6	7,6	14,9	11,9	17,1
Fredrikstad	58,8	52,4	46,3	43,2	22,1	20,1	18,1	18,1
Moss	22,0	20,5	18,0	15,5	13,9	12,9	12,4	10,0
Son	22,4	13,8	4,1	4,1	16,8	2,0	4,1	2,1
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	8,7	8,6	9,7	8,4	2,9	2,7	5,1	3,7
Oslo ³	26,2	27,5	28,7	27,3	20,4	22,0	23,5	22,4
Hamar	19,7	13,3	18,0	16,4	7,0	5,2	6,4	5,9
Kongsvinger	12,3	17,6	13,6	24,4	0,4	0,9	0,9	1,3
Lillehammer	22,3	21,6	21,7	19,5	2,1	2,3	4,0	2,9
Gjøvik	20,3	12,2	14,2	13,6	8,5	4,7	5,1	5,0
Hønefoss ⁴	20,6	20,7	25,0	49,0	4,6	1,5	2,7	9,8
Drammen	18,2	18,1	21,5	15,5	4,8	5,2	5,6	4,6
Holmsbu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kongsberg	16,9	17,1	18,1	16,6	4,9	5,9	5,9	4,5
Svelvik	—	1,6	1,6	1,7	—	—	1,6	1,7
Holmestrand	25,0	20,2	16,0	17,6	9,4	4,7	2,8	5,2
Horten	23,2	22,9	25,2	19,9	11,0	9,4	12,0	8,8
Åsgårdstrand	13,9	19,0	14,9	14,3	2,0	4,2	10,7	2,0
Tønsberg	35,5	37,0	31,4	42,4	14,9	17,9	15,6	19,5
Sandefjord	30,8	28,6	37,4	24,8	9,7	10,2	13,4	8,0
Larvik	21,7	18,6	23,3	17,2	10,4	8,6	10,2	6,5
Stavern	12,5	5,3	5,7	3,3	0,6	0,6	0,6	1,1
Langesund	4,6	4,1	4,5	1,4	2,8	1,4	0,9	1,4
Stathelle	1,3	4,0	2,6	2,7	1,3	—	—	—
Brevik	6,5	5,6	9,9	9,8	1,7	1,3	4,7	3,8
Porsgrunn	30,6	24,0	22,3	31,0	7,7	5,8	5,9	6,4
Skien ⁴	29,7	25,5	23,8	44,5	11,3	10,2	11,7	19,3
Notodden	24,2	22,0	23,4	23,0	12,8	11,8	13,7	13,4
Risør	7,4	4,1	5,6	4,6	2,4	2,4	2,7	1,6
Arendal ⁴	23,9	16,7	17,3	27,3	7,0	5,2	4,6	8,5
Grimstad	17,5	13,1	8,4	19,0	2,6	2,6	2,2	1,9
Lillesand	14,9	10,5	21,3	4,8	0,9	—	1,0	1,9
Kristiansand	33,5	29,7	32,1	27,6	12,6	12,1	13,7	11,5
Mandal	17,6	22,1	19,7	23,3	8,5	14,0	11,2	12,8
Farsund	4,8	9,2	14,5	11,6	1,0	2,4	4,7	4,7
Flekkefjord	13,6	13,3	8,0	8,3	4,5	6,2	2,9	2,2
Egersund	10,7	12,8	15,6	13,9	3,7	5,5	3,3	6,3
Sandnes	29,6	25,4	20,4	35,4	5,5	4,3	3,2	3,0
Stavanger	30,8	31,1	30,1	29,1	22,5	23,5	19,8	19,0
Skudeneshavn	15,0	43,9	5,0	5,8	12,9	33,8	4,3	4,4
Kopervik	30,4	19,2	18,4	8,7	11,8	11,5	3,4	1,6
Haugesund	14,3	9,2	7,6	8,6	11,9	8,0	6,6	7,5
Bergen	28,8	32,9	33,8	28,4	16,6	21,5	21,1	17,2
Florø	27,2	37,6	20,3	8,7	1,4	4,3	2,4	0,5

Merknad: By med sperret skrift hadde brennevinutsalg pr. 31. desember 1960.

¹ Tallene er beregnet etter folketallet pr. ¹/₁ i vedkommende år. ² Se note 1 side 35. ³ Se note 2 side 35. ⁴ Se note 3 side 35.

Tabell XVIII (forts.). Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹ i de enkelte byer i 1957—1960.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960
Ålesund.....	18,3	18,0	18,2	17,6	9,9	8,3	8,5	7,9
Molde	10,3	6,8	4,7	5,9	2,8	2,2	1,7	1,5
Kristiansund ²	17,4	12,2	10,6	19,6	10,5	7,1	6,6	11,8
Trondheim	29,0	27,9	27,9	26,2	18,2	17,3	17,4	16,2
Levanger	16,0	12,3	11,1	8,8	1,2	4,1	1,2	4,1
Steinkjer	5,8	5,3	8,9	9,2	2,2	1,4	2,9	3,4
Namsos ³	5,1	5,0	6,5	7,4	2,8	3,1	5,2	4,2
Brønnøysund	2,3	3,9	2,2	1,6	0,6	2,8	—	—
Mosjøen ³	17,6	14,3	9,1	16,7	9,3	7,8	5,7	8,6
Mo ³	12,3	10,0	12,5	31,1	7,5	5,5	7,0	14,0
Bodø	11,8	16,7	16,7	13,8	4,6	6,7	5,3	5,5
Narvik	36,8	38,7	37,2	34,6	12,8	15,9	15,4	12,2
Svolvær.....	6,6	9,0	7,6	7,9	0,5	0,8	1,6	0,8
Harstad	54,3	59,1	47,0	59,2	4,7	8,7	6,9	7,0
Tromsø	40,0	36,5	35,9	37,5	18,4	13,9	14,4	14,7
Hammerfest ⁴	9,1	22,7	22,3	38,0	4,1	7,9	8,5	10,9
Varde	10,6	8,0	9,0	7,1	6,0	5,7	6,8	3,7
Vadso	4,6	3,1	2,7	2,6	3,9	2,4	0,7	2,0
Byer i alt	25,4	25,8	26,1	25,5	15,6	16,6	16,9	16,1
Byer med brennevinutsalg 1957—1960.....	27,4	28,2	29,0	26,8	17,6	19,0	19,5	18,1
Byer som har fått brennevinutsalg i 1960.....	18,9	20,3	18,3	31,1	8,2	8,1	7,9	12,9
Byer uten brennevinutsalg 1957—1960.....	15,9	14,0	13,1	14,2	6,9	6,3	5,7	5,8

¹ Se note 1 side 37. ² Se note 1 til tabell XVI side 36. ³ Se note 2 side 36. ⁴ Se note 3 side 36.

Tabell XIX. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹ i bygdene² fylkesvis i 1957—1960.

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1957	1958	1959	1960	1957	1958	1959	1960
Østfold	2,5	2,9	2,7	3,2	1,5	1,9	1,7	2,3
Akershus.....	3,8	3,4	3,0	3,5	2,9	2,4	2,2	2,5
Hedmark	1,8	1,5	1,8	1,8	1,5	1,2	1,5	1,5
Oppland	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1	1,0	0,9	0,8
Buskerud	1,6	1,4	1,9	1,5	1,0	0,7	1,0	0,7
Vestfold	1,7	1,9	1,6	1,8	0,9	1,0	0,7	1,0
Telemark	2,4	2,4	2,0	2,6	1,4	1,5	1,4	1,6
Aust-Agder.....	2,3	1,9	2,8	2,6	1,2	1,1	1,5	1,3
Vest-Agder	2,5	3,3	3,1	3,0	1,4	2,0	1,7	1,8
Rogaland	2,0	1,6	2,3	1,8	1,6	1,2	1,9	1,4
Hordaland	1,5	1,6	1,5	1,8	1,0	1,2	1,1	1,4
Sogn og Fjordane	1,4	1,6	1,1	1,0	1,1	1,3	0,8	0,8
Møre og Romsdal	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4
Sør-Trøndelag	1,0	1,0	1,0	1,0	0,6	0,7	0,6	0,6
Nord-Trøndelag	1,0	0,8	0,8	1,0	0,6	0,4	0,5	0,7
Nordland	0,8	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,4	0,5
Troms	1,3	1,0	1,1	1,2	0,7	0,4	0,7	0,6
Finmark	4,0	3,6	3,3	5,4	3,2	2,4	2,2	3,8
Bygder i alt	1,8	1,7	1,7	1,8	1,2	1,2	1,2	1,3

¹ Se note 1 side 37. ² Se note 1 til tabell XVII.

Tabell XX. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforsøelser i de enkelte byer i 1960.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Halden	9	9	20	14	14	32	29	30	23	14	9	18
Sarpsborg ¹	22	38	28	36	58	54	66	56	53	46	36	35
Fredrikstad	20	27	53	56	82	68	62	69	60	32	46	44
Moss	21	22	23	21	27	40	27	27	21	31	25	33
Son	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	—	4	—	1	1	2	3	3	1	2	4	2
Oslo	970	768	1 099	1 032	1 180	1 201	1 177	1 206	1 251	1 003	953	1 020
Hamar	14	7	13	22	21	27	25	20	19	19	12	18
Kongsvinger	6	2	3	5	11	2	6	7	—	6	3	5
Lillehammer	7	11	5	18	5	6	14	14	12	11	6	11
Gjøvik	10	8	14	5	8	6	17	1	7	15	7	7
Hønefoss ²	28	10	15	17	25	14	20	14	19	21	17	9
Drammen	38	27	40	26	42	44	63	48	38	38	38	38
Holmsbu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kongsberg	11	51	9	6	5	6	14	17	15	11	7	7
Svelvik	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holmestrand	1	3	4	3	5	2	6	3	5	1	3	1
Horten	21	11	35	18	35	15	27	20	19	27	16	21
Åsgårdstrand	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	1	2
Tønsberg	21	20	37	31	59	67	96	65	50	35	37	16
Sandefjord	12	12	7	8	23	8	28	16	20	21	9	9
Larvik	12	6	12	18	17	21	28	15	14	11	12	14
Stavern	1	—	—	—	1	2	1	—	1	—	—	—
Langesund	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Stathelle	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Brevik	1	—	2	2	3	2	—	2	5	3	3	—
Porsgrunn	23	16	24	19	30	34	22	48	26	21	36	30
Skien ²	62	33	70	59	80	48	54	67	60	61	44	53
Notodden	10	6	26	13	22	19	4	15	20	13	10	12
Risør	2	—	1	—	1	1	1	3	1	2	1	1
Arendal ²	32	26	19	27	20	26	39	35	24	13	26	24
Grimstad	5	4	7	1	5	7	6	1	6	—	1	7
Lillesand	—	—	—	—	—	1	—	2	—	1	—	1
Kristiansand	47	30	42	64	68	64	101	82	59	70	71	68
Mandal	10	7	6	4	4	12	30	14	11	8	6	8
Farsund	2	1	1	2	1	—	5	2	4	1	2	4
Flekkefjord	5	1	—	—	2	—	4	8	1	1	1	3
Egersund	5	3	3	3	4	4	2	3	8	5	6	9
Sandnes	14	8	6	7	6	24	17	8	7	17	14	13
Stavanger	107	103	126	108	138	120	176	160	119	121	116	141
Skudeneshavn	—	—	—	1	2	—	1	—	2	1	1	—
Kopervik	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	4	5
Haugesund	17	17	23	14	24	21	25	30	18	17	10	15
Bergen	279	243	280	274	281	261	311	304	317	255	221	261
Florø	3	2	1	—	2	1	1	1	1	3	2	1

Merknad: Byer med sperret skrift hadde brennevinutsalg pr. 31. desember 1960.

¹ Se note 1 side 35. ² Se note 3 side 35.

Tabell XX (forts.). Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1960.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Ålesund.....	32	40	40	15	30	24	21	28	14	32	29	28
Molde.....	5	3	4	2	1	8	3	—	7	8	4	2
Kristiansund ¹	20	9	32	14	29	40	41	49	23	29	29	20
Trondheim.....	92	79	162	162	148	112	186	129	112	108	123	142
Levanger.....	—	—	—	1	4	2	5	1	1	1	—	—
Steinkjer.....	6	2	2	1	8	5	1	—	3	3	3	4
Namsos ²	4	1	—	1	3	5	4	3	9	4	3	2
Brønnøysund.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Mosjøen ²	—	—	1	7	8	17	13	7	7	13	1	5
Mo ²	9	11	17	21	16	58	32	35	8	22	9	14
Bodø.....	15	8	21	11	9	19	18	13	22	13	16	7
Narvik.....	34	36	52	45	49	44	31	32	43	30	27	29
Svolvær.....	3	—	6	2	3	—	7	1	4	3	—	1
Harstad.....	29	14	24	38	21	12	16	11	14	19	23	16
Tromsø.....	44	25	26	47	30	37	35	23	36	42	50	66
Hammerfest ³	9	3	7	9	16	11	21	27	26	28	31	25
Vardø.....	1	—	2	—	3	5	5	—	1	—	5	3
Vadsø.....	—	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	4
Byer i alt.....	2 153	1 767	2 452	2 312	2 692	2 663	2 952	2 778	2 652	2 315	2 170	2 335
Byer med brennevin- utsalg 1957—1960	1 804	1 508	2 080	2 010	2 248	2 178	2 452	2 272	2 248	1 912	1 815	1 968
Byer som har fått brennevinutsalg i 1960.....	186	131	189	191	255	273	290	293	229	237	196	187
Byer uten brenne- vinutsalg 1957—1960.....	163	128	183	111	189	212	210	213	175	166	159	180

¹ Se note 1 til tabell XVI side 36. ² Se note 2 side 36. ³ Se note 3 side 36.

Tabell XXI. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i bygdene fylkesvis i 1960.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Østfold.....	27	15	55	35	38	39	54	38	45	48	36	31
Akershus.....	50	32	55	91	83	55	83	64	62	53	78	86
Hedmark.....	23	28	31	19	23	22	19	31	24	19	18	36
Oppland.....	8	8	16	10	15	11	18	14	23	19	15	19
Buskerud.....	21	6	13	25	12	7	22	18	20	9	16	11
Vestfold.....	10	8	11	7	18	35	49	22	24	14	14	15
Telemark.....	28	9	21	23	22	24	39	22	26	34	27	18
Aust-Agder.....	11	9	12	14	17	13	18	14	13	9	9	13
Vest-Agder.....	15	18	11	11	9	35	25	19	14	12	21	22
Rogaland.....	13	22	19	18	13	23	27	36	24	24	20	23
Hordaland.....	20	19	23	53	19	31	76	38	30	35	35	17
Sogn og Fjordane....	10	7	11	8	10	5	8	9	11	9	8	6
Møre og Romsdal....	3	7	6	5	5	7	10	7	11	4	10	12
Sør-Trøndelag.....	13	9	12	11	6	10	18	12	17	8	19	18
Nord-Trøndelag.....	9	—	8	11	9	16	14	5	6	11	7	10
Nordland.....	7	3	6	8	10	12	17	18	10	7	9	10
Troms.....	6	4	11	11	9	21	15	17	10	17	5	4
Finnmark.....	20	20	25	31	42	22	33	30	33	27	12	29
Bygder i alt.....	294	224	346	391	360	388	545	414	403	359	359	380

Tabell XXII. Alkoholmisbrukere meldt til edruskapsnemndene, 1955—1960.

	Den drikkefeldige selv	Den drikkefeldiges familie	Politiet	Både politiet og familien	Forsorgsstyret	Lege eller prest	Andre nemnder	Inngrepet etter nemndas eget tiltak	I alt
<i>Menn:</i>									
1955...	382	1 162	11 658	624	26	102	95	205	14 254
1956...	563	1 436	10 808	454	32	85	98	206	13 682
1957...	686	1 375	12 095	510	64	103	100	186	15 119
1958...	917	1 425	12 891	621	37	116	68	251	16 326
1959...	1 125	1 853	10 842	2 719	49	111	80	224	17 003
1960...	1 182	1 348	10 685	348	37	104	77	239	14 020
<i>Kvinner:</i>									
1955...	36	61	389	11	6	3	3	8	517
1956...	14	68	443	10	5	5	5	17	567
1957...	13	46	470	8	2	10	3	14	566
1958...	26	46	602	11	4	4	7	15	715
1959...	47	75	429	136	3	12	8	14	724
1960...	34	63	468	6	2	7	5	9	594

Tabell XXIII. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruskapsnemndene etter behandlingsmåten¹, 1955—1960.

	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt avver-san-be-handling	Meldt inn i av-holds-lag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Innlagt i tilsyns-hjem	Be-handlet i klinikk	Besluttet innlagt i kursted		I alt
						Fri-villig	Tvang			Fri-villig	Tvang	
<i>Menn:</i>												
1955..	5 956	735	486	117	172	44	4	—	—	687	19	8 220
1956..	5 520	571	461	131	203	31	9	265	—	655	28	7 874
1957..	6 616	536	551	124	214	26	10	249	193	810	37	9 366
1958..	8 149	488	764	117	183	25	10	388	313	887	30	11 354
1959..	8 273	460	662	81	268	32	2	725	341	871	27	11 742
1960..	6 375	352	733	120	230	25	12	686	328	841	21	9 723
<i>Kvinner:</i>												
1955..	139	25	31	12	11	3	—	—	—	27	1	249
1956..	201	38	14	9	9	14	2	—	—	39	—	326
1957..	265	41	31	11	10	2	—	1	1	57	2	421
1958..	390	41	41	8	7	4	—	2	9	45	1	548
1959..	367	46	35	11	14	2	10	1	14	68	—	568
1960..	234	32	32	10	17	—	1	3	13	41	1	384

¹ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

Tabell XXIV. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere, 1955—1960.

	Kursteder	Effektive plasser pr. 31/12	Innlagte pasienter	Av disse:		Innlagte pasienter som trygdekassene betaler for	Pasienter pr. 31/12
				innlagt av nemndene	innlagt privat		
1955.....	11	329	777	580	14	279	312
1956.....	11	362	944	745	43	692	367
1957.....	13	434	1 099	899	114	1 093	434
1958.....	15	483	1 491	1 212	145	1 420	467
1959.....	17	523	1 802	1 097	503	1 598	479
1960.....	19	682	2 649	1 570	328	2 570	692

Tabell XXV. Edruskapsnemndenes utgifter i budsjettårene 1955—56 til 1961.

	Regnskap					Bevilget
	1955—56	1956—57	1957—58	1958—59	1959—60 ¹	1961
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kuropsphold	921 300	333 400	480 450	312 800	530 200	679 500
Hjelp til familien	234 000	235 300	312 560	316 660	316 800	465 800
Hjelp til utskrevne pasient.	48 800	61 700	61 150	56 600	73 000	96 300
Opplysningsvirksomhet ..	178 530	225 500	222 810	277 550	213 400	352 600
Administrasjon	424 470	496 500	572 820	611 410	627 130	660 000
Andre utgifter	169 915	228 600	150 650	286 000	122 800	164 300
I alt	1 977 015	1 581 000	1 800 440	1 861 020	1 883 330	2 418 500
Refusjon fra staten for utlegg til kuropsphold, administrasjon og opplysn.virksomhet	778 175	428 420	283 350	296 100	262 000	307 000
Kommunenes nettoutgifter	1 198 840	1 152 580	1 517 090	1 564 920	1 621 330	2 111 500

¹ For 2. halvår 1960 ble brukt i alt 967 100 kr. Herav 273 000 kr. til kuropsphold, 180 300 kr. til hjelp for familien, 28 400 kr. til hjelp for utskrevne pasienter, 106 700 kr. til opplysningsvirksomhet, 312 700 kr. til administrasjon og 66 000 kr. til andre utgifter.

Norges offisielle statistikk, rekke XII

Norway's Official Statistics, series XII

Rekke XII

Trykt 1961

- Nr.32 Økonomisk utsyn over året 1960 *Economic survey*
- 33 Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1955—1956 *Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*
- 34 Samferdselsstatistikk 1960 *Transport and communication statistics*
- 35 Norges handel 1959 I *Foreign trade of Norway I*
- 36 Telegrafverket 1959—60 *Télégraphes et téléphones de l'Etat*
- 37 Meieribruket i Noreg 1959 *Norway's dairy industry*
- 38 Skattestatistikk 1958 *Tax statistics*
- 39 Sinnssykehusenes virksomhet 1958 *Hospitals for mental disease*
- 40 Jordbruksteljinga i Noreg 20. juni 1959 I Areal, husdyrhald m. m. *Census of agriculture I Land area, livestock etc.*
- 41 Forsikringselskaper 1959 *Sociétés d'assurances*
- 42 Norges kommunale finanser 1957—58 og 1958—59 *Municipal finances*
- 43 Norges postverk 1960 *Statistique postale*
- 44 Veterinærvesenet 1957 *Service vétérinaire*
- 45 Kredittmarkedstatistikk 1959 *Credit market statistics*
- 46 Jordbruksstatistikk 1959 *Agricultural statistics*
- 47 Elektrisitetsstatistikk 1959 *Electricity statistics*
- 48 Kriminalstatistikk 1959 *Criminal statistics*
- 49 Folkemengdens bevegelse 1959 *Vital statistics and migration statistics*
- 50 Norges jernbaner 1959—60 *Chemins de fer norvégiens*
- 51 Norges handel 1959 II *Foreign trade of Norway II*
- 52 Statistisk årbok 1961 *Statistical yearbook of Norway*
- 53 Jordbruksteljinga i Noreg 20. juni 1959 II Maskinar og reiskapar m. m. *Census of agriculture II Machinery and implements etc.*
- 54 Jordbruksstatistikk 1960 *Agricultural statistics*
- 55 Norges industri 1959 *Industrial production statistics*
- 56 Veterinærvesenet 1958 *Service vétérinaire*
- 57 Norges bergverksdrift 1960 *Norway's mining industry*
- 58 Sunnhetsstilstanden og medisinalforholdene 1959 *Medical statistical report*
- 59 Norges handel 1960 I *Foreign trade of Norway I*
- 60 Norges fiskerier 1959 *Fishery statistics of Norway*
- 61 Alkoholstatistikk 1960 *Alcohol statistics*

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.
Pris kr. 4,00.

Reklametrykk A/S - Bergen